

COMMENTARII ACADEMICI

ISSN 2545-1510 EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

W NUMERZE

DYPLOM UZNANIA DLA UP
MEDIACJE I NEGOCJACJE
WYSTAWA POPLENEROWA
EDUKACJA XXI WIEKU
STUDENT ROKU
ABSOLWENT Z PASJĄ

TALENT NAUKA INNOWACJE

SPIS TREŚCI

WYDARZENIA

- 4 Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza
- 4 Podpisanie umowy z Europejskim Stowarzyszeniem Koordynatorów ERASMUS
- 5 Wizyta przedstawicieli brazylijskich uczelni wyższych
- 5 Ogólnopolski Tydzień Kariery i Światowy Tydzień Przedsiębiorczości na UP
- 6 Dyplom uznania dla UP
- 7 Kolejna edycja Legii Akademickiej
- 7 Konferencja historyczna

- 8 Akademicki Dzień Pamięci
- 8 Konferencja Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych w Jaworzu
- 9 Wystawa poplenerowa
- 10 Edukacja XXI wieku
- 10 Mediacje i negocjacje w teorii i praktyce
- 11 Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym
- 12 Transdyscyplinarna dyskusja o jakości życia dzieci i młodzieży z chorobą nowotworową
- 13 Spacer krajobrazowy „Krajobraz kulturowy Małych Pienin”

NOWOŚCI WYDAWNICZE

- 14 Lektury dla każdego

WYWIADY, REPORTAŻE I FELIETONY

- 15 Absolwent z pasją
- 15 Rozpocząć karierę od Biura Karier...
- 16 Trochę kultury... fizycznej
- 18 Niebo na początku 2020 roku
- 19 Czy warto być botanikiem-florystą?

STUDENCI

- 20 Student Roku
- 20 Wnikanie
- 21 Zimowy wyjazd

SZKOŁA MISTRZÓW

- 23 Małopolska Noc Naukowców

RADA UCZELNI

Skład Rady Uczelni: (pierwszy rząd od lewej) dr hab. Krzysztof Broński, prof. UEK – Przewodniczący; prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak; prof. dr hab. Dariusz Rott; (drugi rząd od lewej) inż. Kamil Firmanty; prof. dr hab. Jan Rydel; dr hab. inż. Artur Błachowski, prof. UP; dr hab. Jacek Chmieliński, prof. UP (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

„Commentarii Academici”

Dwumiesięcznik Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
nr 11 listopad–grudzień 2019
<https://www.up.krakow.pl/universytet/commentarii-academici>
ISSN 2545-0824

Zespół redakcyjny:

Konsultant merytoryczny:

Dorota Rojek-Koryzna

Korekta: **Barbara Turek, IMAGINI**

Adres redakcji: UP, p. 303,
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków,
tel. 12 662 60 13
czasopismo@up.krakow.pl

Opracowanie graficzne:

Jacek Łucki, Grafit Studio

Druk: Poligrafia Uniwersytetu Pedagogicznego

Kolportaż: redakcja

Nakład: 300 egz. bezpłatnych

Zdjęcia na okładce:

Przód okładki: zdjęcie główne – Święta Bożego Narodzenia (fot. Adobe Stock); pozostałe fotografie (od lewej): Wystawa „Wnikanie” (fot. Tomasz Malaca); Małopolska Noc Naukowców (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto); Dokument „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Tył okładki (od lewej od góry):

1. Prof. dr hab. Bogusław Skowronek (Prorektor ds. Kształcenia) podczas inauguracji roku akademickiego 2019/2020; 2. Mgr Ewa Trznadel (Kierownik Akademickiego Biura Karier) i dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP (Prorektor ds. Studenckich) otwierają Targi Pracy UP; 3. Pokazy doświadczeń naukowych organizowane dla młodzieży w Instytucie Fizyki UP; 4. „Biblioteka w stylu latynoamerykańskim”; 5. XII Krakowskie Dni Integracji; 6. Orkiestra Symfoniczna UP podczas Koncertu Noworocznego; 7. Prof. dr hab. Mariusz Wołos

(Prorektor ds. Nauki) podczas Promocji doktorskich i habilitacyjnych; 8. Festiwal Kół Naukowych; 9. XIX Festiwal Nauki i Sztuki w Krakowie; 10. Konferencja „Język a Media”; 11. Podpisanie umowy z Europejskim Stowarzyszeniem Koordynatorów ERASMUS przez dr. hab. Roberta Stawarza, prof. UP (Prorektora ds. Rozwoju); 12. Mgr Małgorzata Grzelewska (Kanceler UP) i dr inż. Andrzej Pikulski (Zastępca Kanceler UP) oddają do użytku nową strefę studenta; 13. Dzień Otwarty UP; 14. Koncert Chóru Mieszanego Educatus; 15. Święto Uczelni; 16. Małopolska Noc Naukowców (fot. 1–16 Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji Narodowej
prof. dr hab. Kazimierz Karolczak
(fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto)

Drodzy Czytelnicy,

koniec roku to tradycyjnie czas podsumowań, zwrócenia uwagi na sukcesy i kwestie, którym warto poświęcić więcej energii i zaangażowania w kolejnych miesiącach. Mijający 2019 rok przyniósł nam wiele wyzwań związanych z wdrażaniem przepisów Konstytucji dla Nauki na Uniwersytecie Pedagogicznym. Godziny spędzone na przygotowaniu koncepcji, dyskusjach, konsultacjach i nanoszeniu poprawek przyniosły oczekiwane rezultaty. Uczelnia zaczęła funkcjonować w oparciu o nową strukturę organizacyjną, statut oraz regulamin. Udało nam się uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe od Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (o czym można przeczytać na łamach tego wydania „Comentarii Academici”).

Tradycyjnie w czasopiśmie znajdziecie Państwo informacje o ostatnich wydarzeniach organizowanych lub współorganizowanych przez pracowników Uniwersytetu Pedagogicznego. Prócz nich warto zwrócić szczególną uwagę na projekty długoterminowe, takie jak „Absolwent z Pasją” i „Student Roku”. Polecam również materiał poświęcony działalności Centrum Sportu i Rekreacji UP, które udoskonala swoją ofertę dydaktyczną i komercyjną.

Osiągnięcia zespołowe nie przystają indywidualnych sukcesów pracowników, doktorantów i studentów. Często spytują do mnie informacje o kolejnych nagrodach, wyróżnieniach, otrzymanych grantach, powołaniu do zaszczytnych gremiów członków naszej społeczności. To powód do dumy dla nas wszystkich. W związku z zakończeniem roku kalendarzowego chciałbym raz jeszcze pogratulować wszystkim docenionym i życzyć im kolejnych osiągnięć.

Nowe wyzwania, które przyniesie 2020 rok, wymagają zasobów energii i kreatywności, które najłatwiej pozyskać poprzez odpoczynek. W ostatnich dniach roku 2019 w imieniu Władz Rektorskich życzę Państwu wielu miłych chwil spędzonych w gronie rodziny i przyjaciół, czasu na wypoczynek i refleksję nad planami, które warto zrealizować w najbliższych miesiącach.

INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI – Uczelnia Badawcza

Dorota Rojek-Koryzna

Uniwersytet Pedagogiczny znalazł się w gronie dwudziestu najlepszych uczelni w kraju zakwalifikowanych do konkursu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”. Wymiernym efektem uczestnictwa w konkursie jest zwiększenie o dwa procent subwencji uzyskanej w 2019 roku, przyznawanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Przez najbliższych pięć lat uczelnia otrzymywać będzie dodatkowe wsparcie finansowe.

„Wszystkie dwadzieścia uczelni to zwycięzcy. Wszystkie startujące placówki spełniły restrykcyjne warunki udziału w konkursie, związane z jakością prowadzonych badań naukowych i różnicowaniem profilu działalności” – zaznaczył Premier Jarosław Gowin podczas uroczystego spotkania z liderami konkursu w Warszawie.

Uczelnie biorące udział w konkursie spełniły ustawowe warunki dotyczące kategorii naukowych uzyskanych podczas ostatniej kompleksowej oceny jednostek naukowych w odniesieniu do liczby

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

dziedzin i dyscyplin, w których uczelnia prowadzi działalność naukową. Żaden z kierunków studiów prowadzonych przez uczelnię nie mógł mieć negatywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Każda z dwudziestu uczelni była oceniona przez międzynarodowy zespół ekspertów. Wśród nich znalazły się osoby, które pełniły funkcję rektorów, prezydentów lub prorektorów czołowych uczelni europej-

skich, m.in. Uniwersytetu w Getyndze, Uniwersytetu w Amsterdamie, Uniwersytetu w Aarhus, Uniwersytetu w Manchesterze czy Uniwersytetu w Southampton. Członkami zespołu byli również naukowcy, którzy cieszą się autorytetem w międzynarodowym środowisku naukowym. Więcej informacji: <https://www.gov.pl/web/nauka/bohaterowie-konkursu-idub-czyli-najlepsze-uczelnie-w-kraju>

PODPISANIE UMOWY z Europejskim Stowarzyszeniem Koordynatorów ERASMUS

Dorota Rojek-Koryzna

W dniu 9 października 2019 roku Prorektor ds. Rozwoju dr hab. Robert Stawarz, prof. UP, i Prezydent EAEC prof. Gregory Makrides w obecności Dyrektora Instytutu Matematyki prof. dr. hab. Tomasza Szem-

berga podpisali umowę o przystąpieniu Uniwersytetu Pedagogicznego do sieci European Association of ERASMUS Coordinators (EAEC).

Europejskie Stowarzyszenie Koordynatorów ERASMUS to sieć członkowska, która między innymi wspiera procesy podnoszenia standardów edukacji na terenie Unii Europejskiej i poza nią. Organizacja skutecznie współpracuje jako partner i pomaga w zdobywaniu finansowania projektów ze środków europejskich. Dzięki wsparciu European Association of ERASMUS Coordinators w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Pedagogicznego realizowane są obecnie dwa granty dotyczące edukacji i zastosowania innowacji w edukacji: INNOMATH i STEAME.

Fot. Adobe Stock

Podpisanie umowy o współpracy umożliwi otrzymanie oficjalnej pomocy w pozyskiwaniu kolejnych środków na badania naukowe.

To istotny krok w kierunku umiędzynarodowienia prowadzonych badań i procesu kształcenia na UP, zgodny z projektem złożonym w konkursie „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”.

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

WIZYTA PRZEDSTAWICIELI brazylijskich uczelni wyższych

Łukasz Pieczonka, Biuro Współpracy
Międzynarodowej UP

3 października 2019 roku Prorektor ds. Rozwoju dr hab. Robert Stawarz, prof. UP, spotkał się z przedstawicielami uczelni wyższych z Brazylii. Naszymi gośćmi byli: Valdir Heitor Barzotto (Universidade de São Paulo), Vitor Fernandes Oliveira de Miranda (Universidade Estadual de São Paulo), Miguel Sanches Neto (Rektor, Universidade Estadual de Ponta Grossa), Sulany Silveira dos Santos (Universidade Estadual de Ponta Grossa), Cristiane Derani (Prorektor ds. Studiów Podyplomowych, Universidade de Santa Catarina), Luciana de Almeida Silva Teixeira (Universidade Federal do Triângulo Mineiro).

Podczas rozmów strony wyraziły chęć podjęcia i sformalizowania współpracy bilateralnej w zakresie wymiany akade-

mickiej w celach dydaktycznych i naukowych. Uczestnicy spotkania omówili także kwestie odnoszące się do współpracy Uniwersytetu Pedagogicznego z brazylij-

Fotografia udostępniona przez Biuro Współpracy Międzynarodowej UP

skimi uczelniami wyższymi w kontekście wzmacniania więzi między krajami.

W spotkaniu wzięli również udział: Carlos Panek Soares de Araujo (Dział Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Jagiellońskiego), Piotr Pastuszko (Dyrektor Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Pedagogicznego) oraz Łukasz Pieczonka (przedstawiciel Biura Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Pedagogicznego).

OGÓLNOPOLSKI TYDZIEŃ KARIERY i Światowy Tydzień Przedsiębiorczości na UP

Patrycja Pancerz, Akademickie Biuro Karier UP

Wydawać by się mogło, że znalezienie własnej ścieżki kariery to łatwa sprawa. Może i tak. Tym bardziej, gdy uczestniczy się w takich wydarzeniach, jak Ogólnopolski Tydzień Kariery czy Światowy Tydzień Przedsiębiorczości.

Akademickie Biuro Karier podjęło się zorganizowania tych dwóch wydarzeń na Uniwersytecie Pedagogicznym. W październiku odbył się Ogólnopolski Tydzień Kariery, a w listopadzie – czyli całkiem niedawno – Światowy Tydzień Przedsiębiorczości. Obydwa „Tygodnie” mają już wieloletnią tradycję, zrzeszającą różne instytucje.

Podczas Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery, w dniach od 21 do 25 października studenci mieli okazję spotkać przedsiębiorców, którzy osiągnęli sukces w życiu zawodowym. W ra-

mach cyklu „Spotkania z ludźmi biznesu” poznali Jakuba Pawelskiego (twórcę aplikacji LiveKid), Annę Ledwoń-Blachę (założycielkę firmy More Bananas) oraz dr. Konrada Maja (Kierownika Centrum Innowacji Społecznych i Technologicznych HumanTech).

Przedsiębiorcy uświadamiali słuchaczom, że nie istnieje jedna – idealna – ścieżka kariery. Można zająć się prowadzeniem firmy lub wymyślić coś, co ułatwi życie otaczających nas ludzi. Można nawet zanurkować w oceanie Internetu i w ten sposób zarabiać na życie. Opcji jest wiele, wystarczy tylko mieć oczy szeroko otwarte na okazje, a także pogłębiać swoje kompetencje.

Akademickie Biuro Karier zadbało także o to, by studenci mogli wziąć udział w różnych szkoleniach. Firma Getinge przygotowała warsztaty „Korespondencja służbowa oraz

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

etyka biznesowa”, wprowadzające uczestników w świat biznesowego savoir-vivre'u. Jan Strycharz poprowadził kurs „Twórcze rozwiązywanie problemów a burza mózgów, czyli skąd się biorą dobre pomysły”. Uczestnicy zostali podzieleni na grupy, w obrębie których próbowali znaleźć kreatywne rozwiązania problemów napotykanym na uczelni.

Ogólnopolski Tydzień Kariery był także okazją do rozmowy z doradcą zawodowym, wykonania testu predyspozycji zawodowych czy przygotowania własnego CV. W tych dniach wiele osób zapisało się do programu „UProgu Kariery”, który zwiększy ich kompetencje miękkie, dzięki czemu staną się bardziej atrakcyjnymi pracownikami.

Tegoroczny Światowy Tydzień Przedsiębiorczości przebiegał pod hasłem „Biznes bez barier”. Od 18 do 22 listopada studenci mogli uczestniczyć w jeszcze większej liczbie wykładów i warsztatów, których zorganizowanie było możliwe dzięki realizacji dwóch projektów: „UProgu Kariery” (współfinansowanego przez Unię Europejską) oraz „Start-UP. Pomysły na przedsiębiorczość” (stworzonego wraz z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej).

Podczas warsztatów i wykładów swoją wiedzą i doświadczeniem dzielili się prof. Barbara Piontek (Wiceprezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), Mateusz Zając (Regionalny Dyrektor Programów Edukacji Ekonomicznej) i dr Tomasz Rachwał (Kierownik Katedry Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej). Gośćmi specjalnymi byli przedstawiciele Krakowskiego Parku Technologicznego: Tomasz Wesółowski, Mateusz Cybula i Grzegorz Górzyński.

Spotkania z prelegentami uświadomiły studentom, że przedsiębiorczość nie wiąże się jedynie z założeniem własnej firmy, ale też z zaradnością w życiu codziennym, bo na przedsiębiorców czyha wiele niebezpie-

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

czeństw, w tym wirtualnych, na które trzeba zwracać uwagę. Okazało się także, że przedsiębiorczość niejedno ma imię, może na przykład skryć się pod płaszczykiem innowacyjności. Przyszli młodzi przedsiębiorcy mieli okazję do ukształtowania różnych postaw i sposobów patrzenia na rzeczywistość, by innowacyjnie zmieniać świat.

W czasie Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości Akademickie Biuro Karier zorganizowało wiele szkoleń rozwijających kompetencyjność uczestników. Były to między innymi warsztaty: „Design Thinking”, „Pogromca stresu, czyli jak przejąć kontrolę nad własnymi emocjami”, „Trening kreatywnego przedsiębiorcy”, „Wystąpienia publiczne”.

Szkolenia nie były jedynymi okazjami do spotkań z przedsiębiorczością. W ramach

Rozgrywek o Puchar Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego liczni studenci wzięli udział w symulacji biznesowej „Biuro rachunkowe”, podczas której zarządzali wirtualnym przedsiębiorstwem. Walka była zacięta, ponieważ – jak co roku – na zwycięzców czekały fantastyczne nagrody. Kolejne gry – „Chłopska szkoła biznesu” oraz „Winnica” – również spotkały się z ogromnym entuzjazmem.

Znalezienie ścieżki kariery może być łatwe. Wystarczy się rozejrzeć i chwycić okazję. Na Uniwersytecie Pedagogicznym często są organizowane podobne wydarzenia, a wzięcie udziału w którymkolwiek z nich okazuje się bardzo inspirujące. Zarówno Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, jak i Ogólnopolski Tydzień Kariery goszczą u nas nie po raz pierwszy. Warto więc na bieżąco obserwować, co wydarzy się w przyszłym roku.

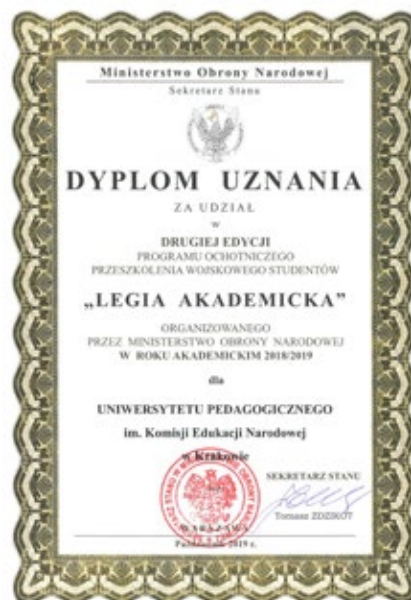
Fot. Patrycja Pancerz

DYPLOM UZNANIA dla UP

Dr Przemysław Wywiąt, Wydział Nauk Społecznych UP

28 października 2019 roku w Akademii Sztuki Wojennej odbyła się narada szkoleniowo-metodyczna dla koordynatorów oraz nauczycieli akademickich realizujących część teoretyczną programu ochotniczego przeszkolenia wojskowego studentów w ramach Legii Akademickiej. Naszą uczelnię reprezentował dr Przemysław Wywiąt, Pełnomocnik Rektora UP ds. Legii Akademickiej. Gościem honorowym spotkania był Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Tomasz Zdzikot. W naradzie uczestniczyli również przedstawiciele Sztabu Gene-

ralnego Wojska Polskiego, Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych oraz komendanci i dowódcy jednostek wojskowych, w których w czasie wakacji realizowano szkolenie praktyczne w ramach Legii Akademickiej. Podczas narady dr Przemysław Wywiąt zaprezentował doświadczenia z realizacji programu na naszej uczelni. Zarówno w pierwszej, jak i w drugiej edycji programu znaleźliśmy się w czołówce szkół wyższych, jeśli chodzi o liczbę przeszkolonych studentów. Nasz przedstawiciel odebrał również z rąk Ministra Tomasza Zdzikota dyplom uznania dla Uniwersytetu Pedagogicznego za udział w drugiej edycji programu.

Skan dokumentu udostępniony przez dr. Przemysława Wywiata

Kolejna edycja LEGII AKADEMICKIEJ

14 listopada 2019 roku na naszej uczelni odbyło się spotkanie promocyjne III edycji programu edukacji wojskowej studentów w ramach Legii Akademickiej. Wziął w nim udział ppłk Paweł Wójcik z Wojskowego Sztabu Wojskowego w Krakowie, który omówił założenia projektu. Z kolei Pełnomocnik Rektora UP ds. Legii Akademickiej dr Przemysław Wywiął oraz dr Łukasz Czekał z Instytutu Nauk o Bez-

Dr Przemysław Wywiął, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie UP

pieczeństwie przedstawili zasady jego realizacji na Uniwersytecie Pedagogicznym, a mgr Magdalena Bubak podzieliła się swoimi refleksjami i wspomnieniami ze szkolenia wojskowego. Obecny był również prof. dr hab. Sergiusz Wasiuta, Przewodniczący Rady Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie.

Uczestnicy spotkania mogli zobaczyć sprzęt i broń prezentowane przez 11. Małopolską Brygadę Obrony Terytorialnej i 6. batalion dowodzenia 6. Brygady Powietrzno-Desantowej, sprawdzić celność oka na strzelnicy multimedialnej udostępnionej przez Centrum Symulacji i Doskonalenia Zarządzania Bezpieczeństwem „Pro Patria, Pro Civium” czy porozmawiać z osobami, które już odbyły to szkolenie. Spotkanie cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem studentów, którzy wypełnili aulę po brzegi.

Fotografie udostępnione przez dr. Przemysława Wywiąła

KONFERENCJA historyczna

Monika Wąs

17 października 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym odbyła się konferencja „Ignacy Matuszewski – przemilczany, zapomniany, na nowo odkrywany...”.

Gości zgromadzonych w budynku głównym UP powitał Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Mariusz Wołos. W przemówieniu inauguracyjnym wydarzenie podkreślił, że idea tej konferencji pojawiła się prawie dwa lata temu podczas kwerendy prowadzonej w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku. Prorektor zaznaczył również, że celem spotkania jest zachęcenie historyków do przy-

gotowania solidnej, wyczerpującej publikacji naukowej traktującej o tym wybitnym polityku, dyplomacie i publicyście.

Ignacy Matuszewski (1891–1946) został przedstawiony wielowymiarowo, przez pryzmat swoich dokonań, zainteresowań, relacji zawodowych i prywatnych. Spotkanie podzielono na trzy bloki, a po każdym z nich przewidziano czas na dyskusję. Prelekcje wygłosili m.in. naukowcy z Uniwersytetów: Warszawskiego, Wrocławskiego, Jagiellońskiego, Pedagogicznego, a także z Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie, Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie i Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Łącznie zaprezentowano aż piętnaście wystąpień w ciągu jednego dnia. W wydarzeniu wzięli udział naukowcy, studenci i młodzież licealna. Organizatorami konferencji byli: Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Uniwersytet Jagielloński i Krakowski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Zdjęcia: Grzegorz Wajda/wajdafoto

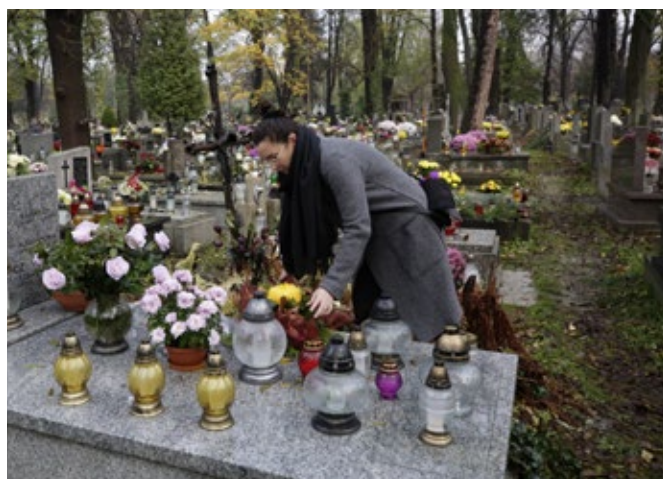
AKADEMICKI Dzień Pamięci

Dorota Rojek-Koryzna

W osiemdziesiątą rocznicę „Sonderaktion Krakau” – akcji nazistowskiego okupanta wymierzonej przeciw profesorom krakowskich uczelni – delegacje krakowskich szkół wyższych spotkały się na Cmentarzu Rakowickim, aby na mogiłach osób zasłużonych dla nauki zapalić znicze i złożyć kwiaty.

Uniwersytet Pedagogiczny reprezentowali: prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, Rektor UP; dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP, Prorektor ds. Studenckich; Barbara Zębalska z Instytutu Biologii; Dorota Rojek-Koryzna, Rzeczniczka UP, oraz Kamila Kowalczyk i Zofia Mroczkowska, studentki UP. Wspomniano m.in. sylwetki profesorów: Mariana Tyrowicza, Adama Przybosia i Tadeusza Słowikowskiego. Nad ich grobami odmówiono modlitwę, złożono kwiaty i zapalono znicze.

Spotkanie przy grobach profesorów rozpoczęło Akademicki Dzień Pamięci będący okazją do przypomnienia tragicznej w skutkach akcji nazistowskiej „Sonderaktion Krakau”. 6 listopada 1939 roku 183 profesorów i wykładowców krakowskich uczelni zostało zaproszonych do Collegium Novum. Wykład Bruno Müllera był jedynie pretekstem do zgromadzenia w jednym miejscu liczego grona polskiej inteligencji. Przybyłych na spotkanie aresztowano i wywieziono do obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau.

Zdjęcia: Grzegorz Wajda/wajdafoto

KONFERENCJA DYDAKTYKÓW Przedmiotów Przyrodniczych w Jaworzu

Dr hab. Alicja Walosik, prof. UP; dr Marek Guzik,
Instytut Biologii UP

Tytuł i myśl przewodnia XXIII Krajowej Konferencji Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych „Aktywna Edukacja Droga do Zrozumienia Przyrody” ukierunkowywała tematykę referatów i prezentowanych posterów. Konferencja odbyła się w Jaworzu k. Bielska-Białej pod koniec września 2019 roku, a uczestniczyli w niej pracownicy naukowcy z wielu ośrodków akademickich kształcących nauczycieli. Na miejsce obrad Jaworze zostało wybrane nieprzypadkowo. To tam znajduje się Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej, a nauczyciel biologii szkoły podstawowej od kilku lat, we współpracy z pracownikami UP z Krakowa, realizuje projekty edukacyjne z biologii. Dzięki jego zaangażowaniu, wsparciu dyrekcji szkoły i władz gminy uczniowie uczestniczą w ciekawych zajęciach na kilku uczelniach w Polsce.

Spotkanie naukowe zorganizował Zakład Dydaktyki Nauk Przyrodniczych Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie przy współudziale Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej w Jaworzu oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego. Konferencja przebiegała w formie stacjonarnej, w czasie której przedstawiono dwadzieścia trzy referaty i dwa postery, oraz terenowej w okolicy Wapienicy. Tematyka wystąpień koncentrowała

się głównie wokół problemów edukacji przyrodniczej realizowanej w formie zajęć terenowych, mających ogromne znaczenie w kształtowaniu przyrodniczych postaw i kompetencji uczniów. Wśród wielu prelekcji zaprezentowany został referat oparty o doświadczenia wypływające z innowacji dydaktycznej prowadzonej w gimnazjum w Jaworzu „Edukacja przyrodnicza szansą na rozwój kompetencji uczniów”, a także projekt „Akademia młodego przyrodnika” realizowany na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz działania przyrodniczo-edukacyjne, w tym w ramach „Ptasiego azylu”

w Zielonej Górze. Dydaktycy z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zwrócili uwagę na konieczność prowadzenia edukacji przyrodniczej wśród różnych grup wiekowych – od przedszkola do uniwersytetu trzeciego wieku, a także pracę z uczniem szczególnie uzdolnionym. Problemem staje się zatem zróżnicowanie metod kształcenia w zależności od wieku odbiorców, a co za tym idzie – wieloaspektowe kształcenie nauczycieli przygotowujących do tych zadań. Duże zainteresowanie wzbudziły referaty zaprezentowane przez pracowników Zarządu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego w Krakowie. Omówiono w nich tematykę zajęć prowadzonych na terenie Parków Krajobrazowych oraz wskazano rozwiązania dydaktyczne realizowane na tych zajęciach. Uświadomiły one uczestnikom – osobom kształcącym nauczycieli – jak dużą pomocą w realizacji zajęć terenowych są zespoły edukatorów z Parków Krajobrazowych.

Zdjęcia: Marek Guzik

Pracownicy UP przedstawili następujące referaty:

- dr hab. Alicja Walosik, prof. UP; dr Elżbieta Rożej-Pabijan; dr Marek Guzik; mgr Grzegorz Olejnik: „Kreatywność i innowacje dydaktyczne w rozwijaniu przyrodniczej aktywności poznawczej uczniów”;
- dr Elżbieta Rożej-Pabijan; dr hab. Alicja Walosik, prof. UP: „Zastosowanie metody naukowej w kształtowaniu kompetencji kluczowych studentów kierunków przyrodniczych”;
- dr Paweł Cieśla: „Kształtowanie kompetencji kluczowych w ramach edukacji chemicznej a multimedia”;
- mgr Wioleta Kopek-Putała; dr hab. Małgorzata Nodzyńska, prof. UP: „Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnej na zajęciach z chemii w opinii ucznia z trudnościami w nauce – studium przypadku”;
- mgr Anna Baprowska; prof. PhDr. Martin Bílek, Ph.D.; dr hab. Małgorzata Nodzyńska, prof. UP: „Hierarchizacja pojęć w podstawie programowej przedmiotów przyrodniczych a planowanie nauczania”;

- mgr Jakub Mantorski; dr hab. Nataliia Demeshkant, prof. UP: „Program profilaktyki zaburzeń odżywiania u dzieci: badanie pilotażowe w polskich szkołach podstawowych”;
 - dr hab. Małgorzata Nodzyńska, prof. UP; Sylwia Hołda; Karolina Żmij; Michaela Żmij: „Edukacja pozaformalna – Camera obscura”.
- Zajęcia terenowe odbyły się w formie warsztatów prowadzonych przez pracowników naszej uczelni oraz pracowników ZPKWM i jaworzańskiego muzeum. W ich trakcie uczestnicy wykazali się aktywnością oraz mieli okazję do wymiany specjalistycznych wiadomości, jak również doświadczeń terenowych. Zwiedzili Muzeum Flory i Fauny Morskiej i Śródlądowej, w którym przewodnikami są uczniowie szkoły podstawowej przygotowani przez pracowników muzeum oraz nauczyciela biologii, pod kierunkiem pracowników Instytutu Biologii UP.

Mamy nadzieję, że konferencja ta przyczyni się do dalszego rozwoju dydaktyki biologii szkoły wyższej i jej szczegółowych działów oraz do pogłębiania współpracy między ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

Wystawa POPLENEROWA

Dr Jacek Pasieczny, Instytut Malarstwa i Edukacji Artystycznej UP
Dr Bernadeta Stano, Instytut Sztuki Mediów UP

„Pamięć Morza II” to druga odsłona, tym razem zaprezentowanej w Krakowie, wystawy poplenerowej będącej częścią projektu artystyczno-naukowego o takim samym tytule. Przedsięwzięcie realizowane było przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka razem z trzema krakowskimi uczelniami. Pierwszy pokaz w Kopalni Soli w Wieliczce, od maja do września tego roku, obejrzały setki turystów. Tym razem w postindustrialnych pomieszczeniach fundacji Tytano przy ul. Dolnych Młynów w dniach 15–18 października 2019 roku można było zobaczyć prace, jakie powstały podczas pleneru zorganizowanego na początku roku (28 lutego – 3 marca) w wyrobiskach Kopalni Soli w Wieliczce. Brali w nim udział m.in. studenci Uniwersytetu Pedagogicznego z Wydziału Sztuki: z Pracowni Struktur Wizualnych prowadzonej przez dr Agnieszkę Dacę, Pracowni Intermediów dr hab. Łukasza Murzyna, Pracowni Malarstwa dr hab. Małgorzaty Wielek-Mandreli, prof. UP, oraz Pracowni Malarstwa w Architekturze dr. Jacka Pasiecznego.

Powstały wówczas prace interpretujące motywy kopalni i jej specyficzne struktury, symbole, architekturę, klimat i przestrzeń – szczególną i niepowtarzalną. Ich oryginalność i odmienność wynikała z wyboru narzędzi z pola malarstwa, rzeźby i mediów

Fot. Dariusz Kotakowski

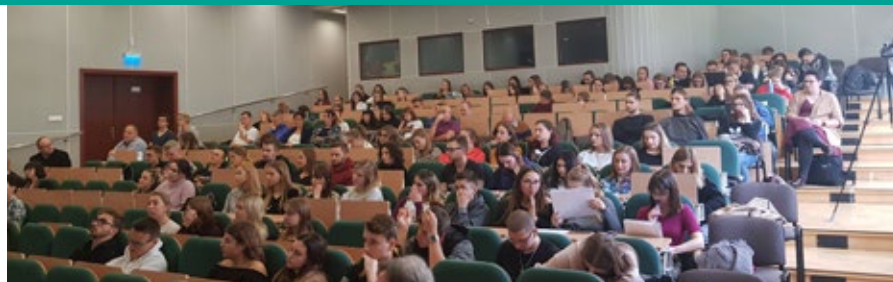
cyfrowych. Przedsięwzięcie to stało się również okazją do spotkania pedagogów i studentów trzech krakowskich uczelni: Uniwersytetu Pedagogicznego, Akademii Sztuk Pięknych oraz Politechniki Krakowskiej, których rektorzy patronowali wystawom. Projektowi towarzyszy monografia pt. „Przestrzeń alternatywna dla działań artystycznych” pod redakcją naukową dr Bernadety Stano i dr Joanny Łapińskiej z ASP.

Edukacja XXI wieku

Dr Tatiana Krawczyńska-Zaucha, Instytut Filozofii i Socjologii UP

W dniach 10–11 października 2019 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie odbyła się Interdyscyplinarna Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Edukacja XXI w. Strategie zarządzania i kierunki rozwoju”. Pomysłodawcą i organizatorem konferencji była dr Tatiana Krawczyńska-Zaucha z Instytutu Filozofii i Socjologii UP. W pomoc przy organizacji włączyli się licznie studenci trzeciego roku *zarządzania oświatą i organizacjami pozarządowymi*.

Inicjatywa spotkania naukowego o przewodnim temacie „Edukacja XXI wieku” zrodziła się z potrzeby dyskusowania i znajdowania ponadsystemowych rozwiązań, chęci interdyscyplinarnego dialogu o możliwych zakresach i metodach nauczania w XXI wieku, o najefektywniejszych drogach zarządzania oświatą oraz o konieczności wzięcia pod

uwagę globalnej perspektywy edukacji. Honorowy patronat nad konferencją objął Rektor UP prof. dr hab. Kazimierz Karolczak.

Konferencja cieszyła się ogromną popularnością, przyjechało wielu znamienitych prelegentów z całego kraju. Uczestnicy konferencji mogli wysłuchać referatów m.in. prof. Jacka Breczki z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, prof. Piotra Skubały z Uniwersytetu Śląskiego, prof. Jadwigi Miżińskiej z UMCS w Lublinie, prof. Ewy Podrez z UKSW w Warszawie czy prof. Doroty Probuskiej – przedstawicielki organizatora.

częstkowych perspektywach. W dobie informatyzacji, sieci, wyzwań świata VUCA (ang. *Volatility, Uncertainty, Complexity and Ambiguity*) oraz zagrożeń płynących z nieracjonalnej eksploatacji zasobów Ziemi jedyną perspektywą dającą nadzieję na dobre życie przyszłym pokoleniom jest spojrzenie globalne. I takie właśnie potrzebuje przyjąć każdy system edukacji w XXI wieku.

Teksty pokonferencyjne zostaną opublikowane w książce pod redakcją dr Tatiany Krawczyńskiej-Zauchy, która ukaże się już wkrótce nakładem Księgarni Akademickiej.

Wszyscy prelegenci i uczestnicy zgodnie stwierdzili, że zarówno tematyka, jak i znakomita organizacja zachęcają do kontynuowania obrad. Za rok zapraszamy zatem na II Interdyscyplinarną Konferencję Naukową „Edukacja XXI”. Być może już międzynarodową.

Zdjęcia: Szymon Roborzyński

Interdyscyplinarny charakter obrad i dyskusji przyniósł wszystkim, zarówno uczestnikom, jak i słuchaczom, wiele korzyści. Głównym wnioskiem płynącym z konferencji jest potrzeba, a nawet konieczność interdyscyplinarnego spojrzenia na edukację i znajdowania wspólnych perspektyw. Nauka i edukacja zatrzymują się często na własnych

Mediacje i negocjacje W TEORII I PRAKTYCE

Dr Mateusz Szast, Instytut Filozofii i Socjologii UP

W ramach Międzynarodowego Tygodnia Mediacji i Negocjacji na Uniwersytecie Pedagogicznym odbyła się trzecia odsłona uniwersyteckiego sympozjum naukowo-szkoleniowego pt. „Mediacje i negocjacje w teorii i praktyce”.

Pracownicy Katedry Etyki Szczegółowej, Teorii Mediacji i Negocjacji Instytutu Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie 21 i 22 października 2019 roku zorganizowali trzecią edycję sympozjum naukowo-szkoleniowego na temat negocjacji i mediacji. Komitetem organizacyjnym kierowała dr hab. Dorota Probuska, prof. UP, wraz z zastępcami: dr. Dariuszem Dąbkim oraz dr. Mateuszem Szastem. W działania organizacyjne włączyli się także członkowie Koła Naukowego Mediatorów i Negocjatorów oraz Interdyscyplinarnego Koła Naukowego „Apertum”. Pierwszego dnia sesję moderował dr Dariusz Dąbek, natomiast drugiego obradami kierował dr Mateusz Szast.

Uczestnicy mogli wysłuchać szeregu prelekcji i wziąć udział w szkoleniach o charakterze naukowym oraz warsztatowym. Dzień pierwszy został przewidziany jako sympozjum naukowe, podczas którego wypowiedzieli się między innymi pracownicy

Fot. Adobe Stock

Instytutu Filozofii i Socjologii oraz goście (mediatorzy i prawnicy) spoza krakowskiego środowiska naukowego. Głos zabrała między innymi Edyta Lis – Mediator Stały Sądu w Krakowie i prawnik, która omówiła „profil mediatora”, Waldemar Wierzycki – Prezes Centrum Arbitrażu i Mediacji w Rzeszowie oraz Prezes Międzynarodowej Fundacji Umowy Społecznej i członek Stowarzyszenia Mediatorów Gospodarczych, który przedstawił prelekcję „Jak zarabiać pieniądze jako mediator – Pasja, Zaufanie, Kompetencje, De lege ferenda”. Z kolei Magdalena Bysiak – Wojewódzki Koordynator ds. Negocjacji Policyjnych

Fotografia udostępniona przez IFiS UP

zaprezentowała referat „Szczególny charakter negocjacji policyjnych”, natomiast Łukasz Maciukiewicz – radca prawny, Dyrektor Małopolskiego Centrum Arbitrażu i Mediacji wygłosił prelekcję zatytułowaną „Mediacja i arbitraż jako alternatywna metoda rozwiązywania sporów gospodarczych”. Sylwia Skurnóg z Koła Naukowego Mediatorów i Negocjatorów przy IFiS UP przedstawiła temat „Mediacje rówieśnicze”, zaś Katarzyna Sikora (również z tego samego koła naukowego) wygłosiła referat „Prawne podstawy mediacji”. Głos zabrali także pracownicy IFiS oraz organizatorzy. Dr Dariusz Dąbek zaprezentował temat

„Co to znaczy dobry mediator?”, natomiast dr Mateusz Szast wygłosił prelekcję „Negocjacje oparte na relacjach”.

Drugi dzień obrad przewidziano jako sesję warsztatowo-szkoleniową. Uczestnicy mogli usłyszeć o praktycznych aspektach mediacji i negocjacji i sprawdzić je na rozmaitych ćwiczeniach organizowanych przez szkoleniowców. Warsztat pt. „Wprowadzenie do mediacji: aspekty praktyczne” przygotował dr Tomasz Cyrol z Katedry Etyki Szczegółowej, Teorii Mediacji i Negocjacji UP w Krakowie, następnie Anna Duda reprezentująca Stowarzyszenie Mediatorzy Polscy oraz Instytut Nauk o Wychowaniu UP poprowadziła warsztat „Nie taki konflikt straszny – kreatywne narzędzia w pracy mediatora szkolnego”, zaś dr Ewa Czerwińska-Jakimiuk z Katedry Etyki Szczegółowej, Teorii Mediacji i Negocjacji UP zorganizowała szkolenie zatytułowane „Agresja i przemoc – uwarunkowania psychologiczne”. Ostatni warsztat – „Asertywność w mediacjach i negocjacjach” – poprowadził dr Mateusz Szast.

Tegoroczna, trzecia odsłona sympozjum naukowo-szkoleniowego zgromadziła liczną grupę studentów oraz słuchaczy zainteresowanych tematyką mediacji i negocjacji. Organizatorzy dokładają starań, by tego typu sympozja były cyklicznymi spotkaniami teoretyków oraz praktyków w ramach Międzynarodowego Tygodnia Mediacji i Negocjacji.

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH w sektorze publicznym

Dr Agnieszka Ogrodnik-Kalita, Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii UP, dr Tomasz Kalita, Inspektor Ochrony Danych UP

Ochrona danych osobowych, jako zagadnienie aktualne i ważne, niezmiennie budzi zainteresowanie zarówno osób praktycznie zajmujących się tą kwestią, jak i przedstawicieli nauki prawa. W dniach 17–18 października 2019 roku odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym”, zorganizowana przez Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w Krakowie. Była to już trzecia edycja konferencji naukowej pt. „RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Nowe wyzwania w zakresie ochrony danych osobowych”. Pierwszego dnia konferencji obrady miały miejsce w Audytorium im. prof. W. Danka w budynku głównym Uniwersytetu Pedagogicznego, zaś drugiego dnia w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Krakowie.

Tematyka przedstawionych referatów była szeroka i wieloaspektowa. Konferencja zgromadziła cenionych i znanych specjalistów z zakresu ochrony danych osobowych, od lat zajmujących się tą problematyką. Obrady poprzedziło odtworzenie uczestnikom konferencji wystąpienia nagranych przez dr. Wojciecha Wiśniewskiego, pełniącego obowiązki Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Referaty poruszały wiele zagadnień, takich jak m.in. ochrona danych osobowych w związku z wniesieniem podania do organu administracji publicznej; ocena ryzyka; kluczowe decyzje PUODO i wyroki sądów administracyjnych czy wpływ zasady rozliczalności na konstruowanie systemu ochrony danych osobowych w organizacji. O ich wadze świadczyły nie tylko burzliwe dyskusje następujące po każdym panelu, ale również liczba słuchaczy i brak wolnych miejsc na salach obrad.

Warto podkreślić, że organizacja konferencji wpisuje się w szereg inicjatyw podejmowanych w Instytucie Prawa, Administracji i Ekonomii po wejściu w życie RODO. Działania te mają na celu nie tylko edukację i rozpowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony danych osobowych (studia podyplomowe *Ochrona danych osobowych w jednostkach administracji publicznej (Inspektor Ochrony Danych)*), których druga edycja ruszyła w październiku; kursy z zakresu ochrony danych osobowych), ale również badania naukowe (zespół naukowo-badawczy „Ochrona danych osobowych w jednostkach systemu szkolnictwa wyższego i nauki” kierowany przez dr Monikę Skowrońską).

Konferencja nie była oczywiście ostatnim wydarzeniem związanym z ochroną danych osobowych w Instytucie Prawa, Administracji i Ekonomii. 28 stycznia 2020 roku przypada kolejny już Dzień Ochrony Danych Osobowych. Warto więc śledzić aktualności na stronie IPAE, gdyż wydarzenie to na pewno nie pozostanie niezauważone przez pracowników. Na razie jednak niech szczegóły pozostaną tajemnicą.

Fot. Adobe Stock

TRANSDYSCYPLINARNA DYSKUSJA

o jakości życia dzieci i młodzieży z chorobą nowotworową

Paulina Koperna, Instytut Nauk o Wychowaniu UP

Dbłość o wysoką jakość życia, zapewnienie optymalnych warunków rozwoju ma ogromne znaczenie dla funkcjonowania człowieka na każdym etapie życia. Szczególnego wymiaru nabiera owa troska w momencie, gdy życie to jest zagrożone. Taką sytuacją jest choroba nowotworowa.

Doświadczenia tego typu choroby oraz jej leczenia zmieniają funkcjonowanie nie tylko dzieci i młodzieży dotkniętych chorobą, ale także całej ich rodziny. Zmieniają się także możliwości zapewnienia wysokiej jakości życia osób z takimi doświadczeniami. Wiążą się one bowiem nierzadko z koniecznością między innymi przewożenia potrzeb czy zapewnienia młodemu człowiekowi oraz jego rodzinie kompleksowego wsparcia, odpowiednich warunków leczenia czy opieki terapeutycznej. Ogromnie istotne dla jakości życia wówczas są także dobre, ciepłe, bliskie relacje z ludźmi, z którymi chorzy mają kontakt, a zatem z lekarzami i pracownikami szpitali, z nauczycielami i wychowawcami oraz rówieśnikami. Dziecko z chorobą onkologiczną nie przestaje przecież być dzieckiem uczącym się i gotowym czy chętnym do rozwoju, nie przestaje mieć marzeń i pragnień. Mimo trudnej sytuacji i różnego rodzaju ograniczeń pozostaje pełnoprawną osobą, z tożsamością, doświadczeniami czy przeżywaniem świata.

W odpowiedzi na potrzebę dyskusji nad problematyką zapewnienia wysokiej jakości życia dzieci i młodzieży borykających się z chorobą onkologiczną została zorganizowana II Międzynarodowa Transdyscyplinarna Konferencja z cyklu „Edukacja dziecka z doświadczeniem choroby onkologicznej i jego rodziny” pod nazwą „Jakość życia dziecka z chorobą nowotworową. Etyka relacji – estetyka przestrzeni – skuteczność działania”.

Organizacji Konferencji podjęły się krakowskie instytucje reprezentujące różne środowiska: Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci z Chorobą Nowotworową KOLIBER, Akademia Sztuk Pięknych, Uniwersytecki Szpital Dziecięcy oraz Teatr im. Juliusza Słowackiego. Debaty i dyskusje odbywały się w Małopolskim Ogródku Sztuki przy ul. Rajskiej 12 w Krakowie w dniach 29–30 października 2019 roku i miały charakter otwarty.

Podczas czterech debat pochyłano się nad wieloma aspektami związanymi ze specyfiką funkcjonowania dzieci i młodzieży z chorobą onkologiczną oraz z możliwościami zapewnienia im wysokiej jakości życia. Każdą z debat kończyła dyskusja tematyczna.

Podczas Debaty I – „**Granice ingerencji w intymną przestrzeń dziecka i nastolatka**” – w problematykę konferencji wprowadzili uczestników referaty dr. n. med. Sławomira Jakimy, redaktora naczelnego „Seksuologii Polskiej” („Aspekty psychorozwoju naruszania granic intymnych dziecka i nastolatka”), ks. dr. Grzegorza Babiarsza („Terapeutyczny wpływ bliskości z pacjentem”) oraz dr. hab. Włodzimierza Wróbla, prof. UJ („Aspekty prawne ingerencji w in-

Fot. Adobe Stock

tymną przestrzeń osób nieletnich”). Ważnym łącznikiem wystąpień było zagadnienie respektowania granic młodych ludzi doświadczających choroby oraz szacunku do ich sfery intymności, który powinien być okazywany przez dorosłych w środowiskach funkcjonowania młodzieży chorej, a więc na przykład w rodzinie czy szpitalu. W dyskusji kończącej debatę wzięli udział również: dr hab. Szymon Skoczeń (Collegium Medicum UJ), dr Aleksandra Sarna (Uniwersytet Pedagogiczny), Michał Bartel (nauczyciel wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego w nurcie pedagogiki M. Montessori) oraz mgr Paulina Koperna (Uniwersytet Pedagogiczny).

W Debacie II – „**Jak wspierać dziecko w procesie leczenia?**” – prelegenci starali się przybliżyć uczestnikom codzienność dzieci i młodzieży doświadczających choroby onkologicznej. Prof. dr hab. n. med. Walentyna Balwierz (Collegium Medicum UJ) zaprezentowała referat „Świat dziecka z chorobą nowotworową”, prof. dr hab. n. med. Stanisław Kwiatkowski (Collegium Medicum UJ) – referat „Jakość życia dziecka z guzem mózgu”. Perspektywę dzieci przedstawiły dr hab. Beata Antoszevska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) oraz mgr Aleksandra Tobota (Instytut Matki i Dziecka w Warszawie) w wystąpieniu „*Moja relacja z lekarzem prowadzącym* – opinie dzieci hospitalizowanych z powodu choroby nowotworowej”. Mgr Daniela Winnicka zaprezentowała referat „Terapia Snoezelen (Sala Doświadczeń Świata) jako propozycja działań terapeutycznych dla dzieci chorych na nowotwory”, zaś dr Elżbieta Szymańska, dr Dorota Gazurek oraz mgr Karolina Szymańska, reprezentujące Akademię Wychowania Fizycznego w Krakowie, przedstawiły „Ocenę skuteczności treningu fizycznego stosowanego w rehabilitacji dzieci i młodzieży chorującej na białaczkę” na podstawie przeglądu piśmiennictwa. W dyskusji na koniec tej debaty wzięły również udział: mgr Danuta Gilarska (Prezes Stowarzyszenia na rzecz Dzieci z Chorobą nowotworową KOLIBER), mgr Iwona Zajac (rodzic), dr Hanna Stępniewska-Gębik (Uniwersytet Pedagogiczny).

W kolejnym dniu konferencji, podczas Debaty III – „**Postawy wobec choroby i chorujących – dlaczego edukacja?**” – zastanawiano się nad rolą edukacji w pracy nad zapewnieniem wysokiej jakości życia dzieci i młodzieży z chorobą onkologiczną. Zaprezentowano refera-

ty: „Wpływ praktyki pielęgnarskiej na zmianę zachowań pacjenta w onkologicznym procesie terapeutycznym – edukacja terapeutyczna” (mgr Danuta Lichosik-Favara, Europejski Instytut Onkologii, Włochy), „Doświadczenie pedagogiczne w opiece paliatywnej – kilka refleksji w świetle pedagogiki fenomenologicznej Maxa van Manena” (mgr Marta Krupska, Uniwersytet Pedagogiczny) oraz „Jawne i ukryte postawy nastolatków wobec rówieśników chorujących onkologicznie” (dr hab. Sławomir Trusz, prof. UP i dr Hanna Stępniewska-Gębik, Uniwersytet Pedagogiczny). W dyskusji kończącej debatę uczestniczyła mgr Danuta Gilarska.

Podczas ostatniej Debaty – „**Estetyka (?) przestrzeni otaczającej chore dziecko**” – koncentrowano się na zagadnieniach związanych z tym, w jaki sposób aranżacja przestrzeni mogłaby wpłynąć na polepszenie jakości życia młodych ludzi doświadczających choroby, których codziennym otoczeniem bardzo często stają się sale szpitalne. Referaty i swój punkt widzenia zaprezentowali przedstawiciele Akademii Sztuk Pięknych: prof. dr hab. Jacek Cupryś („Intencja – Wizja – Realizacja. Refleksja wprowadzająca”) oraz dr hab. Alicja Duzel-Bilińska i dr hab. Grzegorz Biliński, prof. ASP („O artystycznym poszukiwaniu ontologii przestrzeni otaczającej

chore dziecko”). W dyskusji ponadto wzięły udział: dr hab. Joanna Kubicz, prof. ASP, oraz studentki ASP: Aleksandra Strączek i Aleksandra Boczar.

Należy podkreślić, że konferencja była spotkaniem wyjątkowym pod wieloma względami. Ogromne znaczenie dla jakości debat miał ich interdyscyplinarny charakter oraz ciekawa formuła dyskusji, sprzyjająca poszukiwaniu praktycznych odpowiedzi i rozwiązań problemów wynikających z codziennych doświadczeń. W dyskusjach uczestniczyli przedstawiciele wielu środowisk: nauk społecznych – pedagogiki i psychologii, nauk medycznych, sztuki czy środowiska prawniczego, co sprzyjało kompleksowemu spojrzeniu na poruszane – ważne i trudne – problemy i dylematy. Niezmiernie istotny był wymiar praktyczny tych dyskusji i łącząca wszystkich uczestników chęć realnej, korzystnej dla dzieci i młodzieży zmiany warunków ich codziennego funkcjonowania.

Konferencja stanowiła piękny przykład tego, w jaki sposób przedstawiciele różnych środowisk, również naukowych, posiadających bogate zaplecze teoretyczne, mogą przyczynić się do faktycznych zmian w praktyce.

SPACER KRAJOBRAZOWY

„Krajobraz kulturowy Małych Pienin”

Dr Paweł Krąż, Instytut Geografii UP

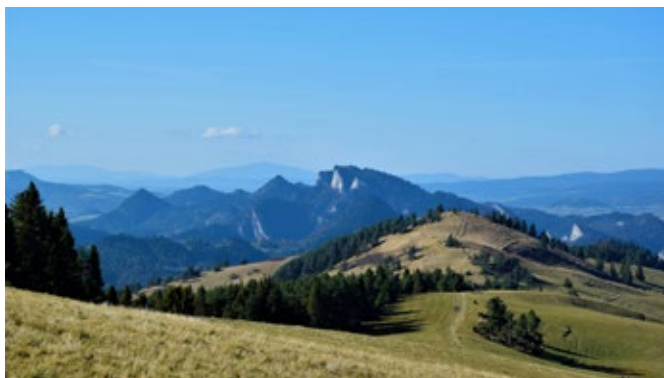
W ramach obchodów III Międzynarodowego Dnia Krajobrazu Instytut Geografii UP pod patronatem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska zorganizował spacer krajobrazowy „Krajobraz kulturowy Małych Pienin”. Wydarzenie to odbyło się 20 października 2019 roku. Data jest szczególna – to właśnie w tym dniu w 2000 roku została przyjęta, w ramach Rady Europy, Europejska Konwencja Krajobrazowa. Spacer poprowadził dr Paweł Krąż – pracownik Katedry Ekorozwoju i Kształtowania Środowiska Geograficznego Instytutu Geografii naszej uczelni, geograf, ekolog krajobrazu i jednocześnie przewodnik tatrzański. Ideą Międzynarodowego Dnia Krajobrazu jest promowanie problematyki związanej z ochroną, zarządzaniem i planowaniem otaczającej nas przestrzeni. Ponadto zwracanie uwagi na to, że otoczenie pełni istotną rolę w życiu każdego z nas i ma wielki wpływ na jakość naszej egzystencji. Celem spacerów krajobrazowych jest przekazywanie wiedzy dotyczącej krajobrazów, ich genezy, historii, czynników je kształtujących (zarówno przyrodniczych, jak i związanych z działalnością człowieka) oraz kierunków dalszej ich ewolucji ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby ochrony dziedzictwa krajobrazowego.

Polana pod Wysoką. Wpływ pasterstwa na krajobraz kulturowy Małych Pienin (fot. Piotr Krąż)

Spacer krajobrazowy „Krajobraz kulturowy Małych Pienin” odbył się w przepięknej jesiennej scenerii Małych Pienin. Trasa wiodła z Jaworek przez malowniczy Wąwóz Homole, Polanę pod Wysoką na najwyższy szczyt Pienin – Wysoką (1050 m n.p.m.), następnie wzdłuż granicy ze Słowacją przez Durbaszkę i kończyła się w Jaworkach. Uczestnicy tej kilkugodzinnej wycieczki zapoznali się z walorami przyrodniczymi Małych Pienin oraz rolą człowieka w kształtowaniu krajobrazu kulturowego tego regionu. Pieniński Pas Skalicowy to oryginalna formacja, skrywająca do dzisiaj wiele niewyjaśnionych zagadek geologicznych. Ponadto bogata historia i burzliwe losy mieszkańców regionu (do 1947 roku tereny te zamieszkiwane były przez łemków wysiedlonych w ramach akcji Wisła) widoczne są wyraźnie w krajobrazie, którego nieodłącznym elementem jest pasterstwo. To dzięki takiej formie zagospodarowania przez człowieka obszar ten charakteryzuje ogromna różnorodność gatunkowa i ekosystemowa. W efekcie tej działalności powstały hale i polany, z których roztaczają się rozległe panoramy, począwszy od Beskidu Niskiego, Sądeckiego przez Gorce, Babią Górę, Tatry, Magurę Spiską, kończąc na Górach Lewockich.

Na kolejny spacer krajobrazowy zapraszamy już za rok.

Grzbiet Małych Pienin. W oddali masyw Trzech Koron i Babia Góra (fot. Piotr Krąż)

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Lektury dla każdego

Opracowanie: Natalia Majoch

Dariusz Adamczyk, Artur Krysik, Adam Skowron

Sens – samoświadomość – szczęście. Przyczynek do realizacji życiowego sukcesu

Monografia wieloautorska, której celem jest ukazanie tematyki szczęścia i sensu życia w powiązaniu z zagadnieniem samoświadomości, w perspektywie dążenia do życiowego sukcesu. Praca ma charakter interdyscyplinarny. Zaprezentowano w niej problematykę szczęścia w ujęciu historyczno-filozoficznym, tematykę sensu życia w perspektywie ontologicznej z elementami metafizyki i teologii, a w ostatniej części podjęto kwestię samoświadomości w ujęciu praktycznym (w formie scenariuszy sesji coachingowych).

Zawartość: Wstęp; Rozdział 1. Wybrane koncepcje szczęścia od starożytności do współczesności; Rozdział 2. Szczęście w ujęciu psychofilozoficznym. Zagadnienie wolności; Rozdział 3. O sensie ludzkiego życia; Rozdział 4. Początek pracy nad samoświadomością; Rozdział 5. Samoświadomość jako źródło ukierunkowanego życia; Rozdział 6. Scenariusze sesji coachingowych; Zakończenie; Bibliografia.

Hanna Stępniewska-Gębik

Troska o siebie wobec innego – prolegomena

Autorka wprowadza troskę o siebie do filozofii edukacji zarówno w wymiarze koncepcji, jak i praktyki pracy nad sobą. Analizuje różne kwestie, m.in. etykę troski w ujęciu Milтона Mayeroffa, Carol Gulligan (przedstawicielki nurtu feministycznego). Rozpatruje poglądy Jacquesa Derridy i Paula Ricoeura. Nawiązuje do prac Foucaulta i Hadota, odtwarza starożytną wiedzę o trosce o siebie i jej praktyczne zastosowania.

Zawartość: Wstęp; Rozdział 1. Etyka troski; Rozdział 2. Etyka troski o siebie; Rozdział 3. Wymiary innego w trosce o siebie; Rozdział 4. Troska o siebie indukowana kryzysem; Rozdział 5. Człowiek duchowy jako cel pracy nad sobą; Rozdział 6. Troska o siebie w praktyce edukacyjnej – ćwiczenia duchowe; Zakończenie; Bibliografia.

Marcin Sarna, Jorge Cabezas Miranda (red.)

Sto lat samotności pięćdziesiąt lat później

Książka, ilustrowana przez Piotra Kłoska, stanowi zbiór refleksji ukazujących, jak dzieło Gabriela Garcíi Márqueza jest odbierane współcześnie. Jej cechą jest mnogość ujęć oraz wielokulturowość, wieloaspektowość (literatura, film, sztuki plastyczne) i wielonarodowość autorów. Publikacja dowodzi ogromnej transgresji dzieła Garcíi Márqueza w czasie, przestrzeni i kulturze.

Zawartość (wybór): Jorge Fornet, *Ziemia jest okrągła jak pomarańcza albo Karaiby w centrum świata*; Tomasz Pindel, *Pięćdziesiąt twarzy Macondo, czyli o erotyce w Stuleciu samotności Gabriela Garcíi Márqueza*; Adriana Sara Jastrzębska, *Gabriel Garcíi Márquez i echa realizmu magicznego we współczesnej prozie kolumbijskiej*; Shyama Prasad Ganguly, *Święta strefa. Miłość w Rzeczy o mych smutnych dziwkach Gabriela Garcíi Márqueza*.

Piotr Majewicz, Danuta Wolska

Osoba z niepełnosprawnością intelektualną na otwartym rynku pracy

Możliwości znalezienia i utrzymania zatrudnienia dla wielu osób z niepełnosprawnością, w tym w szczególności dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, związane są z dostosowaniem środowiska, otoczenia prawnego i społecznego. Książka stanowi szeroką, wieloaspektową analizę prawnych i psychospołecznych uwarunkowań funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną w rolach zawodowych. Współczesne podejście do problematyki rehabilitacji zawodowej podkreśla zgodnie z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych znaczenie możliwości realizacji kariery zawodowej w otwartym środowisku, na otwartym rynku pracy, co właśnie stanowi przedmiot monografii.

Zawartość: Wstęp; Część 1. Prawne i psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w roli pracownika; Część 2. Osoba z niepełnosprawnością intelektualną na otwartym rynku pracy – możliwości i ograniczenia; Bibliografia.

ABSOLWENT Z PASJĄ

Aleksandra Ciejka, Biuro Współpracy
z Absolwentami UP

Jak co roku Biuro Współpracy z Absolwentami przeprowadziło konkurs „Absolwent z Pasją”. Celem wydarzenia jest wyłonienie najbardziej wyróżniającej się postaci spośród abiturientów aktualnego rocznika. „Absolwent z Pasją” musi wykazać się osiągnięciami zarówno w przestrzeni naukowej, zawodowej, jak i hobbistycznej.

Po długich obradach komisja w składzie: Prorektor ds. Studenckich dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP; Prorektor ds. Rozwoju dr hab. Robert Stawarz, prof. UP; Przewodniczący Samorządu Studentów Kamil Firmanty; Kierownik Biura Współpracy z Absolwentami Piotr Kciuk oraz Aleksandra Ciejka, wyłoniła zwyciężczynię. Została nią Klaudia Jagoda – absolwentka studiów stacjonarnych drugiego stopnia, kierunku *administracja* na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie. Laureatka ukończyła również *prawo* oraz *archeologię* na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jest także absolwentką Uniwersytetu Państwowego w Sankt Petersburgu. Jej pasjami są podróżowanie i archeologia. Fascynują ją także praktyki religijne spełniane w przeszłości, prawo i kryminalistyka, administracja i samorządy lokalne.

Klaudia Jagoda jest stypendystką Rektora na Uniwersytecie Pedagogicznym oraz na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zdobyła również stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Brała udział w wielu badaniach archeologicznych, między innymi w wykopaliskach na stanowisku Tell el-Farkha w Egipcie,

wykopaliskach w Huaca Guadalupe w Ica (Peru), wykopaliskach w Sand Canyon Castle Rock w Kolorado, wykopaliskach Paphos Agora Project na Cyprze etc. Prowadziła także własny projekt pt. „Śladami Szamanów” na Syberii i w Mongolii, który realizowany był we współpracy z Instytutem Archeologii UJ i Uniwersytetem Państwowym w Petersburgu. Uczestniczyła w różnych praktykach zagranicznych, m.in. w firmie Goldman Consulting LCC w Charkowie (zagadnienia prawne) oraz w Ambasadzie Polskiej w Meksyku. Absolwentka rozszerzała swoją wiedzę podczas wielu kursów. Warto wspomnieć tu o *Human Osteology Course* na Wydziale Archeologii Uniwersytetu w Sheffield czy o kursie określania sylwetki psychofizycznej nieznanymi sprawcami zabójstw ze szczególnym uwzględnieniem zabójstw na tle seksualnym. Udział w licznych konferencjach naukowych to kolejny wyróżnik „Absolwentki z Pasją 2019”. Klaudia Jagoda brała udział między innymi w konferencji Polsko-Amerykańskiego Towarzystwa Etnologicznego w Nowym Jorku, „8. Sympozjum Amerykanistycznym” organizowanym przez Kunstkamerę w Sankt Petersburgu, konferencji naukowej „Sergeev Reading” w Moskwie, międzynarodowej konferencji „European Academy of Religion” w Bolonii oraz X Kongresie Majanistycznym „Tradiciones y reelaboraciones” w Chetumal (Meksyk).

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

Osiągnięcia Klaudii Jagody dowodzą, że jest to osoba ambitna i pracowita. Przez lata studiów rozwijała swoje pasje, łącząc miłość do nauki oraz podróży. Odwiedziła wiele miejsc, poznając środowisko akademickie różnych krajów i narodowości. Największą inspiracją życiową są dla niej ludzie, których spotyka w podróży.

ROZPOCZĄĆ KARIERĘ od Biura Karier...

Patrycja Pancerz, absolwentka zarządzania informacją
i publikowania cyfrowego UP

Do Akademickiego Biura Karier przyszedłam jesienią ubiegłego roku. Zapisalam się do projektu „UProgu Kariery”, w ramach którego spotkałam się m.in. z doradcą zawodowym. Podczas naszych rozmów dowiedziałam się, czego oczekuję od przyszłego zawodu, a także jaka praca byłaby dla mnie najbardziej odpowiednia. Zmotywowało mnie to do napisania pierwszego profesjonalnego CV i listu motywacyjnego. Wspólnie z doradcą pracowaliśmy nad treścią i wyglądem dokumentów aplikacyjnych. Wkrótce też zaczęłam rozglądać się za pracą. I wtedy Akademickie Biuro Karier zaproponowało mi współpracę. Nie musiałam przysyłać CV, bo przecież już wcześniej je przynosiłam. Początkowo nie byłam przekonana. Chciałam z werwą wejść na rynek pracy i zawojować potencjalnych pracodawców. Później jednak pomyślałam, że taki staż na uczelni daje wiele możliwości. Nie tylko ładnie wygląda w CV, ale też pozwala poznać pracę biurową. Poza tym część osób z biura już znałam, często to wcześniej przychodziłam i wiedziałam, że jest tu naprawdę miła atmosfera.

Pracę zaczęłam pod koniec sierpnia. Moim głównym zadaniem była rozmowa ze studentami, którzy, tak jak ja, brali udział w programie

„UProgu Kariery”. Jako że całkiem niedawno sama byłam studentką, taki kontakt przychodził mi łatwo, a to z kolei pomogło mi poczuć się pewnie w tym, co robię. Dodatkowo biuro, nakłaniające studentów do samorozwoju, dbało także o pracowników. Zaledwie po niecałym miesiącu wzięłam udział w szkoleniu, które przypominało mi obsługę programu MS Excel. Co więcej, wiele spośród powierzanych mi zadań pozwoliło mi nauczyć się wykorzystywania narzędzi do kreatywnej pracy, takich jak Canva czy Prezi, a to z kolei na pewno przyda się w dalszym życiu zawodowym.

Praca w administracji UP sprawiła, że poczułam się pewnie w tym, co robię, a także pomogła rozwinąć umiejętności. Poznałam działanie uniwersytetu od wewnątrz, dzięki czemu tym bardziej szanuję pracę osób zatrudnionych na uczelni. Myślę, że staż na UP jest dobrym pierwszym krokiem na ścieżce kariery dla wielu studentów. Każdy uniwersytet, żeby działać należycie, potrzebuje armii pracowników: w Biurze Promocji, Biurze Rozwoju, Biurze Zamówień Publicznych, w sekretariatach instytutów czy w Dziale Administracyjno-Gospodarczym. Uczelnia potrzebuje informatyków, prawników, księgowych. Wiele ze stanowisk można spotkać w dużych firmach, a także w urzędach. Poznanie mechanizmów działania administracji uczelniej z pewnością przyda się w kolejnej pracy. Czy warto rozpocząć karierę od Biura Karier? Jak najbardziej!

TROCHE KULTURY ... fizycznej

Spędzanie czasu wyłącznie w pozycji siedzącej nie jest wskazane zarówno dla naszego kręgosłupa, jak i samopoczucia. Niełatwo to zmienić. Przygotowując się do zaliczenia konwersatorium czy egzaminu, najczęściej czytamy lub rozwiązujemy zadania. Podobnie jest w pracy: wykonujemy swoje obowiązki głównie przed komputerem. Na szczęście w ostatnich latach uprawianie sportu stało się modne, a kluby fitness i siłownie proponują coraz ciekawsze zajęcia. Bez specjalistycznej wiedzy trudno jednak ocenić, czy będą dla nas satysfakcjonujące i czy wpłyną na poprawę naszej kondycji. Można przeglądać kolejne strony internetowe lub skorzystać ze sprawdzonej oferty proponowanej przez Centrum Sportu i Rekreacji UP. Mgr Paweł Leja, Zastępca Dyrektora CSiR ds. marketingu i promocji, opowiedział o niej w rozmowie z Moniką Wąs. Zapewnił również, że zajęcia przygotowane dla studentów w ramach obowiązkowego zaliczenia z kultury fizycznej spełniają swoje zadania – zachęcają, a nie zniechęcają do uprawiania sportu.

Jakie zadania realizuje obecnie Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Pedagogicznego?

Nasza jednostka działa dwutorowo. Głównie zajmujemy się dydaktyką związaną z kulturą fizyczną. Prowadzimy zajęcia dla studentów drugiego roku, którzy w ramach zaliczenia przedmiotu powinni uczestniczyć w sześćdziesięciu godzinach zajęć. Ilość pracy dobrze oddają liczby – obecnie mamy 49 kierunków, czyli prawie dwa tysiące siedmiuset studentów. Oprócz tego posiadamy ofertę komercyjną.

Czy zajęcia dla studentów wyglądają jak standardowa lekcja wychowania fizycznego w szkole?

Studenci mogą uczestniczyć w standardowych zajęciach przewidzianych dla ich kierunku, ale od dziesięciu lat zmierzamy do wprowadzenia tzw. sportów do wyboru. Z roku na rok mamy coraz więcej propozycji, a obecnie jest ich dwadzieścia jeden. Studenci sami decydują, na jakie zajęcia chcą się zapisać. Dostosowujemy się wtedy do grafiku i uczestniczą w kursach z kolegami z innych kierunków. Odbývają się one na sali (np. fitness, pilates, joga, piłka nożna, tenis ziemny), na pływalni, ale także na zewnątrz (np. narciarstwo, kajakarstwo, nordic walking, turystyka rowerowa, turystyka piesza) lub są połączeniem ćwiczeń wykonywanych w budynku i poza nim (np. rolkarstwo i sporty siłowe).

Co z osobami, które z różnych względów nie mogą korzystać z żadnej z proponowanych form zajęć?

Czasami studenci mają trwałe lub tymczasowe problemy zdrowotne i nie mogą wykonywać ćwiczeń o pełnej intensywności. Mamy specjalistów, którzy prowadzą dla nich zajęcia z rehabilitacji ruchowej. Są one dostosowywane do każdego przypadku indywidualnie. Wykładowca dobiera ćwiczenia tak, aby studenci w ramach kursu kultury fizycznej poprawiali, a nie pogarszali swój stan zdrowia. Prowadzimy również zajęcia teoretyczne dla osób, które nie mogą w ogóle podjąć żadnej aktywności fizycznej. Studenci zaliczają przedmiot, uczestnicząc w wykładach dotyczących m.in. zdrowego żywienia.

II Memoriał im. Jerzego Szymczyka (fot. Łukasz Lic, pozytywstudio.com)

Oprócz regularnych zajęć CSiR UP organizuje również różne wydarzenia zachęcające do aktywnego spędzania wolnego czasu...

Tak, są to np. dni otwarte, maratony zumbi, aqua aerobiku. Podobnie jak inne kluby propagujemy zdrowy tryb życia wśród różnych grup wiekowych. Po sprawdzeniu oferty podczas eventów można kupić karnet. Część inicjatyw jest jednak skierowana głównie do studentów. W trakcie sesji egzaminacyjnej mogą oni skorzystać z bezpłatnej godziny na siłowni. Przygotowujemy dla nich rozgrywki w wielu dyscyplinach, np. piłce koszykowej, siatkowej, nożnej. 16 listopada już po raz drugi zorganizowaliśmy duży turniej – Memoriał im. Jerzego Szymczyka. Wybór osoby nie był przypadkowy. Mieliliśmy przyjemność pracować z Jerzym Szymczykiem, który był nie tylko nauczycielem akademickim na naszej uczelni, ale również reprezentantem Polski w piłce siatkowej, uczestnikiem olimpiady, mistrzostw świata, Europy, wielokrotnym medalistą, jednym z najlepszych zawodników swojego pokolenia w tej dyscyplinie i bardzo dobrym trenerem.

A oferta komercyjna?

Prowadzimy działalność komercyjną związaną zarówno z gabinetem odnowy biologicznej, krytą pływalnią, jak i salą fitness.

Gabinet odnowy biologicznej proponuje np. masaż relaksacyjny, modelujący, sportowy czy ostatnio bardzo popularny masaż twarzy z elementami refleksologii.

Basen wynajmujemy placówkom oświatowym i firmom prywatnym. Prowadzimy także szkołę pływania, w której można skorzy-

stać z kursów grupowych lub indywidualnych. Trening w wodzie jest wyjątkowo korzystny, odciąża stawy i kręgosłup, zwiększa wytrzymałość organizmu i wysmukla sylwetkę. Zajęcia aqua, które mamy w swojej ofercie, różnią się poziomem in-

tensywności. Dla początkujących proponowałbym aqua aerobik, a dla osób gotowych na większy wysiłek tlenowy bardzo dobrym pomysłem będzie aqua power. Natomiast aqua tabata to wysiłek interwałowy, który powoduje zmiany tętna i znaczne zmęczenie, ale skutecznie spala tkankę tłuszczową.

W ofercie fitness można znaleźć wiele form zajęć. Jedną z najbardziej uniwersalnych jest zdrowy kręgosłup i stretching. To zestaw ćwiczeń przeznaczonych dla każdego, kto chce wzmocnić mięśnie, a dzięki temu zachować odpowiednią postawę ciała i zapobiec bólom kręgosłupa. Pomagają one również w rozluźnieniu mięśni, a tym samym zrelaksowaniu się po dniu spędzonym np. przed ekranem komputera. Z mniejszym wysiłkiem tlenowym jest również związany pilates, nie oznacza to jednak, że mięśnie w trakcie zajęć nie pracują, wręcz przeciwnie. Podczas treningu wykorzystywane są małe i duże piłki, a część ćwiczeń wykonywana jest w podporach. W ofercie znajdują się także takie zajęcia, jak TBC (ang. *Total Body Conditioning*) czy ABT (ang. *Abdominal Buttocks Thighs*). Różnią się one partiami ciała, nad którymi pracuje się podczas treningu. TBC, jak wskazuje angielski skrót, jest treningiem całego ciała, łączącym ćwiczenia aerobowe (tlenowe) i wzmacniające, natomiast ABT dotyczy wybranych partii ciała: brzucha, pośladków i ud. Przeglądając grafik, można jednak dostrzec, że przeważa zumba, ale proponujemy również mniej spotykane, a przez to często wzbudzające większe zainteresowanie, zajęcia taneczne, np. afro-dance czy brasil fit. Afro-dance łączy różne style – tradycyjne tańce afrykańskie z bardziej nowoczesnymi, takimi jak Azonto, który powstał na ulicach Ghany. Zajęcia prowadzi Gérard Guzyzo, który pochodzi z Kamerunu. W brazylijskie klimaty wprowadza uczestników zajęć Hermes Rosa Jeleń. Proponuje on wykonanie prostych układów choreograficznych, które pozwalają nie tylko na dobrą zabawę, ale także wzmacniają najważniejsze partie ciała. Instruktorzy są gwarancją jakości tych zajęć. Najlepiej znają wykonywane style tańca, bo na nich wyrastali.

Na co jeszcze warto zwrócić uwagę w Państwa ofercie komercyjnej?

Podczas uprawiania sportu w takich miejscach, jak nasze, ważne są dwa elementy: instruktorzy i sprzęt. Posiadamy bardzo dobrze wyposażoną salę fitness, jednak jej maksymalnie efek-

tywne wykorzystanie zapewniają prowadzący. Uważam, że odpowiednie wykonywanie ćwiczeń, dostosowanie intensywności zajęć do grupy wymaga wiedzy i doświadczenia.

Mamy siedemnastu instruktorów, część z nich prowadzi tylko jeden typ zajęć, specjalizuje się w nich. Większość naszych pracowników ukończyła studia na Akademii Wychowania Fizycznego. Takie osoby są dobrze przygotowane merytorycznie, aby obserwować, co dzieje się z uczestnikami zajęć podczas wykonywania wysiłku, wiedzą zatem, kiedy zwiększyć lub zmniejszyć intensywność ćwiczeń, jak dostosować poziom trudności do grupy. To także pasjonaci, chętni do poszerzania swoich kompetencji na kolejnych kursach i szkoleniach z wybranej dyscypliny sportu. Gwarantują jakość i wpływają na bezpieczeństwo uczestników podczas aktywności fizycznej.

Obecnie przygotowaliśmy specjalną ofertę cenową dla naszych studentów. Mogą zakupić karnety fitness w naprawdę bardzo dobrej cenie. Zależy nam, aby nasi studenci korzystali z klubu fitness, a także krytej pływalni oraz gabinetu odnowy biologicznej.

Z aktualną ofertą CSiR UP można zapoznać się na stronie:

<http://csir.up.krakow.pl/> i na oficjalnej stronie na FB:

<https://www.facebook.com/Centrum-Sportu-i-Rekreacji-Uniwersytetu-Pedagogicznego-w-Krakowie-255099411275637/>

KRYTA PŁYWALNIA

Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Pedagogicznego

Fotografie udostępnione przez CSiR UP

Bartłomiej Zakrzewski, Instytut Fizyki UP

[...] Wierzę, że błędnych komet blask zagasa zwolna;
Wierzę, że ludzkość wiecznie łudzić się nie zdolna.
Maria Konopnicka, *Credo*

Początek roku to czas, kiedy po zmroku można zobaczyć chyba najbardziej atrakcyjny fragment całego nocnego nieba. Wyjątkowo charakterystyczny i najłatwiejszy do znalezienia jest gwiazdozbiór Oriona – mitycznego herosa, polującego na szykującego się do skoku Byka, któremu wiernie towarzyszy Wielki Pies tropiący Zająca. Te dwa ostatnie gwiazdozbiory nie są zbyt wyraźnie widoczne. Większość gwiazd jest stosunkowo słaba, ale ich ozdobą jest Syriusz, nazywany też kiedyś Psią Gwiazdą, najjaśniejsza spośród wszystkich gwiazd na całym niebie. Na początku stycznia Oriona i jego otoczenie można dostrzec po godzinie dziewiętnastej nisko na wschodzie. Wraz z upływem czasu będzie wschodził coraz wcześniej i pod koniec lutego będzie widoczny już od zmierzchu.

Dobre warunki do obserwacji zimowych gwiazdozbiorów przypadną tym razem w drugiej połowie stycznia i lutego. Podczas pierwszych dwu tygodni na wieczornym niebie będzie dominował Księżyc, co znacząco pogorszy widoczność słabszych gwiazd. Pełnię Księżyca będzie można oglądać 10 stycznia oraz 9 lutego.

Świat planet będzie reprezentowany przede wszystkim przez bardzo jasną Wenus widoczną cały czas na południowo-zachodniej, a następnie zachodniej stronie nieba. W ciągu dwu miesięcy Gwiazda Wieczorna przejdzie z gwiazdozbioru Koziorożca poprzez Wodnika do Ryb. Drugą planetą, którą można w tym czasie zobaczyć, jest Merkury, jednak dostrzeżenie go będzie znacznie trudniejsze. Widać go będzie jedynie przez kilka dni w pierwszej połowie lutego, jako słabą gwiazdkę, bardzo nisko nad zachodnim horyzontem. Najlepiej będzie widoczny 10 lutego około pół godziny po zachodzie Słońca, jeszcze na tle jasnego nieba. Wtedy jego kątowa odległość od horyzontu będzie wynosiła około 10 stopni. Pozostałe planety będą widoczne nad ranem.

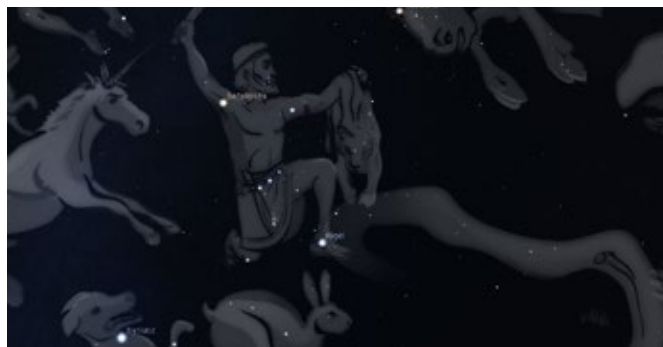
Oprócz Księżyca i planet na nocnym niebie można od czasu do czasu oglądać komety. Najjaśniejsze z nich, czyli takie, które można łatwo dostrzec gołym okiem, pojawiają się średnio raz na kilka, a nawet kilkanaście lat. Jednak tylko niektóre spełniają warunki wymagane do tego, aby można było je zobaczyć z konkretnego miejsca na Ziemi. Jeżeli dodać jeszcze, że znaczna część mieszkańców Ziemi spędza większość swojego życia na terenach zurbanizowanych, gdzie tło nieba jest skutecznie rozjaśniane przez sztuczne oświetlenie, to nie można wykluczyć, że większość z nich, a więc i przeważająca część miesz-

kańców Polski, nigdy nie widziała komety na własne oczy. Ostatnia, jaką można było zobaczyć gołym okiem z centrum Krakowa, to kometa Hale-Boppa, która przelatywała w pobliżu Ziemi jeszcze w latach 90. XX wieku. Została ona nazwana Wielką Kometą 1997 roku. Wszystkie następne były albo zbyt słabe, albo dobrze widoczne jedynie z półkuli południowej. Trochę łatwiej jest zobaczyć komety, gdy mieszka się poza miastem, gdzie tło nieba jest ciemniejsze. Wtedy można szukać tych nieco słabszych obiektów, które widoczne są na tle gwiazd jako niewielkie „mgiełki” zmieniające z nocy na noc swoje położenie. Do tego jednak bardzo przydaje się lornetka oraz choćby minimalna znajomość nocnego nieba.

Kometa na swojej orbicie z dala od Słońca to, mówiąc obrazowo, wymieszana bryła lodu i skał. Wielkość takich ciał niebieskich mieści się w zakresie od około 100 metrów do kilkudziesięciu kilometrów. Jądro komety, bo o nim tutaj mowa, w miarę zbliżania się do Słońca zaczyna parować (sublimować) i wokół niego powstaje gazowa otoczka, czyli koma. Wpływ Słońca powoduje z czasem tworzenie się dwu warkoczy kometarnych. To właśnie na tym etapie kometa staje się dla obserwatorów na Ziemi najlepiej widoczna, a czasem może odegrać wspaniałe widowisko na tle gwiazd. Większość komet zbliża się do Słońca tylko jeden raz. Jedynie niewielki procent to tzw. komety okresowe, które poruszają się po orbitach eliptycznych i po określonym czasie (od kilku do około dwustu lat) wracają w pobliże Słońca. Spośród nich najbardziej znana jest kometa Halleya, która po raz ostatni zbliżyła się do Słońca (i do Ziemi) w 1986 roku. Jej następny powrót nastąpi dopiero w 2061 roku.

Do chwili obecnej zaobserwowano ponad 4 tys. komet, z tego zdecydowana większość odkryć przypada na ostatnie 20 lat. Wtedy rozpoczęły się pierwsze masowe przeglądy całego nieba, podczas których, niejako „przy okazji”, zaczęto odkrywać duże liczby międzyplanetarnych wędrowców. Mniej więcej w tym samym czasie coraz popularniejsze stały się amatorskie obserwacje za pomocą kamer CCD, czyli bardzo czułych aparatów cyfrowych służących do fotografowania nocnego nieba. Niektórzy spośród astronomów-amatorów, dysponując odpowiednim sprzętem i dużą ilością czasu, stali się specjalistami w odkrywaniu komet, wyprzedzając w tym nawet astronomów profesjonalnych. Wśród nich jest też kilka polskich nazwisk.

Instytucją, która koordynuje obserwacje planetoid i komet, jest Minor Planet Center. Bieżące informacje o zbliżających się kometach można znaleźć również na stronach astronomów-amatorów. Niestety nie ma tam obecnie informacji, aby w najbliższym czasie w pobliżu Ziemi miała się pojawić jakaś wyjątkowo jasna kometa. Niektórych zjawisk nie da się precyzyjnie przewidzieć, dlatego warto czasem spoglądać na niebo lub szukać informacji w mediach – może niespodziewanie ozdobi niebo jakaś niezapowiedziana gwiazda z warkoczem.

Gwiazdozbiór Oriona opracowany na podstawie programu Stellarium (na licencji GPL)

CZY WARTO BYĆ botanikiem-florystą?

Dr hab. Beata Barabasz-Krasny, prof. UP,
Instytut Biologii UP

Cistanche phelypaea, Wyspy Kanaryjskie

Botanika jest działem biologii zajmującym się roślinami. Termin ten wywodzi się z języka greckiego: *botanē* znaczy zieleń. Należy w głównej mierze do tzw. nauk podstawowych, czyli realizujących cele poznawcze. Można w uproszczeniu nazwać ją roślinoznawstwem, choć współczesne jej działy nie mają wiele wspólnego z tego rodzaju działalnością. Jest to dyscyplina bardzo stara, ponieważ jej początki sięgają czasów antycznych. Za ojca i twórcę botaniki jako dyscypliny naukowej uważa się greckiego filozofa Teofrasta z Eresos, żyjącego w latach 371–286 p.n.e. Inny antyczny botanik Dioskorydes (I w. n.e.) w swoim dziele „*De materia Medica*” sklasyfikował około 600 roślin w oparciu o ich właściwości lecznicze. Aspekt właściwości leczniczych roślin był przez wiele wieków głównym motorem rozwoju tej dyscypliny. Zwłaszcza w okresie Odrodzenia, wraz z wynalezieniem druku w Europie, pojawiły się pierwsze książki botaniczne zwane herbarzami (*herbales*). W tych czasach botanika była utożsamiana właśnie z zielarstwem. Podwaliny współczesnej botaniki stworzył Carl Linne (1707–1778), szwedzki uczony znany lepiej w zlatynizowanej formie jako Karol Linneusz. Do dziś binominalne nazwy łacińskie, zaproponowane przez niego, są aktualne (oprócz mchów i kilku grup glonów). Uporządkował on również rośliny na podstawie budowy ich kwiatów, według

hierarchicznego systemu klasyfikacyjnego. Tyle najważniejszych faktów historycznych mających wpływ na główne działy współczesnej botaniki.

W klasycznym ujęciu botanika kojarzona jest z rozpoznawaniem, zbieraniem roślin i robieniem herbariów. Jednak jest to tylko jedna z dziedzin botanicznych, najbardziej zbliżona do tzw. florystyki (nie chodzi tu o układanie bukietów), czyli inwentaryzacji roślin występujących na danym terenie. Obecnie ze względu na rozwój innych dziedzin eksperymentalnych, takich jak: genetyka roślin, embriologia roślin, cytologia roślin, fizjologia roślin itp., florystyka została jakby „zepchnięta na boczne tory” badań botanicznych. Można powiedzieć, że jest niemodną dziedziną botaniki. Ma to odzwierciedlenie w publikacjach naukowych, ponieważ materiały o klasycznej florze danego obszaru coraz trudniej opublikować w wysoko punktowanym czasopiśmie. Wielu naukowców prowadzących badania eksperymentalne uważa, że florystyka nie jest „poważną dyscypliną naukową” (Linneusz chyba przewraca się w grobie), a wykonywanie spisów florystycznych w terenie może zrobić każdy, kto potrafi rozpoznawać rośliny. No właśnie, potrafi rozpoznawać rośliny – i tu dochodzimy do sedna tych rozważań. Czy rzeczywiście każdy może to robić? Odpowiedź brzmi – tak, ale pod warunkiem, że posiada odpowiedni zakres wiedzy na ten temat. Jednak wymaga to nie tylko dogłębnych studiów, ale i wieloletniej praktyki w terenie. Botanik-florysta musi być osobą bardzo cierpliwą i dokładną, ponieważ poprawna identyfikacja gatunków, zwłaszcza tzw. krytycznych, jest rzeczą bardzo trudną. Często trzeba w tym celu wykonać studia porównawcze na podstawie zbiorów zgromadzonych w herbariach różnych instytucji. Ponadto dogłębne opracowanie flory na danym terenie wykonuje się w zależności od wielkości tego obszaru nawet przez kilka lat. Dlatego też bez wątpienia należy stwierdzić, że praca botanika-florysty nie jest ani łatwa, ani przyjemna (zwłaszcza ta w trudnych warunkach terenowych). Jednak pokonanie tych wszystkich przeszkód sprawia, że botanik-florysta staje się członkiem pewnej elitarniej społeczności – ludzi posiadających rzadkie i trudne do zdobycia umiejętności.

Obserwując zjawiska zachodzące we współczesnej nauce, można stwierdzić, że coraz mniej jest młodych ludzi, którzy chcą się zajmować florystyką. W tym kontekście bo-

Mesembryanthemum crystallinum, Wyspy Kanaryjskie

Allium christophii, Ogród Botaniczny w Nitrze

tanik-florysta staje się „gatunkiem rzadkim” lub wręcz „zagrożonym wymarciem”, co niestety jest smutnym zjawiskiem. Pojawiająca się luka pokoleniowa może spowodować przykre następstwa dla całej dyscypliny botanicznej. Trudno się dziwić młodym ludziom, że wolą się zajmować eksperymentalnymi działami botaniki, które są teraz modne i łatwiejsze do opublikowania niż prace florystyczne. Prawdopodobnie za kilka lat, kiedy odejdzie starsze pokolenie florystów, nastąpi ponowny zwrot w kierunku florystyki. Nie można przecież w nieskończoność prowadzić badań eksperymentalnych na marchewce, pietruszce czy innych gatunkach uprawnych. Identyfikacja gatunków dzikorośniących stanie się znów bardzo istotna dla dalszego prowadzenia wielokierunkowych badań naukowych. Będzie to szansą dla przyszłych florystów, aby wykonywać badania ważne dla całokształtu wiedzy. Należy przy tej okazji wspomnieć o tym, że solidnie opracowana flora jest „kopalnią informacji” dla wielu dyscyplin, jak choćby ochrony przyrody, planowania przestrzennego, ziołolecznictwa i innych. Dlatego odpowiadając na postawione w tytule pytanie, czy warto być botanikiem-florystą, odpowiadam – warto – i zachęcam młodych ludzi do podejmowania tego trudnego wyzwania.

Fotografie udostępnione przez autorkę tekstu

STUDENT ROKU

Justyna Staniszevska, Biuro Promocji UP

Kolejna edycja konkursu „Student Roku” już za nami. Osoby, które zgłaszały swoje kandydatury, zaskakiwały organizatorów zaangażowaniem w życie uczelni i niecodziennymi pasjami. Prócz licznych ogólnopolskich i międzynarodowych osiągnięć naukowych pojawiały się także sukcesy sportowe, muzyczne, artystyczne i dziennikarskie.

To duże wyzwanie, by odpowiednio wykorzystać czas studiów, odkryć swój potencjał i rozwijać go, angażując się w kolejne projekty, które nie tylko się rozpoczynają, ale też finalizuje. Wielu studentów naszej uczelni każdego dnia wykazuje się bardzo dobrą organizacją siebie w czasie, godząc jednocześnie studia, pracę i zainteresowania. Komisja konkursowa pod przewodnictwem Prorektor ds. Studenckich dr hab. Katarzyny Potyrały, prof. UP, co miesiąc miała niemały problem z wyłonieniem „Studenta Miesiąca”. Trudno było wybrać jedną osobę spośród licznych zgłoszeń. Jeszcze większym wyzwaniem było podjęcie decyzji, kto zasługuje na miano „Studenta Roku”.

Tegorocznym zwycięzcą naszego plebiscytu został Krystian Dziewanowski – student drugiego roku *grafiki projektowej i multimediiów* studiów drugiego stopnia. Zachwycił on jury swoimi licznymi osiągnięciami artystycznymi. Jest autorem kilku murali w Krakowie i Gorlicach. Namalował m.in. mural przedstawiający zapalenie pierwszej ulicznej lampy naftowej przez

Ignacego Łukasiewicza, mural „Meno-ra” upamiętniający ludność żydowską zamieszkującą Gorlice przed wybuchem II wojny światowej oraz mural z okazji 600-lecia nadania Gorlicom praw miejskich. Za swoją aktywność twórczą w dziedzinie plastyki na rzecz ziemi gorlickiej w 2018 roku otrzymał nagrodę artystyczną – specjalne wyróżnienie „Przysł” – przyznaną przez kapitułę nagrody „Mosty Starosty”. Krystian Dziewanowski jest również

zwycięzcą konkursu o zasięgu krajowym na projekt i realizację muralu patriotycznego pt. „Tożsamość narodowa” z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Od 2017 roku pełni funkcję prezesa Stowarzyszenia Gorlickiego Towarzystwa Fotograficznego.

Takie przykłady inspirują i dodają motywacji innym młodym ludziom. Liczymy, że w kolejnych latach będziemy mogli odkrywać i promować następne osiągnięcia naszych studentów wśród całej społeczności akademickiej i poza nią.

Fot. Grzegorz Wajda/wajdafoto

WNIKANIE

Joanna Wałek, studentka Wydziału Sztuki UP

11 października 2019 roku w Centrum Kultury Podgórze – Ośrodek Ruczaj w Krakowie odbył się wernisaż wystawy „Wnikanie”.

Wystawa „Wnikanie” jest swoistym konglomeratem. Dokonuje syntezy tego, co zastane, a przez to zamrożone w miejscu i czasie, oraz pierwiastków wymykających się jednoznacznie klarownemu porządkowi kategorii. W formie eklektycznego, ideowego archiwum łączy niebezpiecznie rozłączne i odseparowane od siebie dotychczas środki wyrazu artystycznego: w jednej przestrzeni mentalnej doprowadza do spotkania warsztatu malarskiego zakorzenionego w hiperrealizmie oraz współczesnej sztuki nierealnego odzwierciedlenia rzeczywistości. Stojący za tym działaniem sposób myślenia dokonuje swego zamachu na iluzoryczność obiektu sztuki, efemerycznej granicy pomiędzy sztuką a życiem.

Wnikanie jest swego rodzaju procesem, który zachodzi pomiędzy artystą, obrazem a odbiorcą. Każdy z tych elementów wzajemnie się uzupełnia i na siebie nachodzi. W swoich pracach miałam na celu wniknąć w obraz, a także w odbiorcę, któremu dałam duże i wolne pole do własnej interpretacji. Wykorzystałam fotografię nie tylko jako środek pomocniczy, aby wiernie odwzorować wszystkie szczegóły. Korzystając z właściwości aparatu fotograficznego, zatrzymałam daną chwilę w kadrze, niejako łączę autentyczność rzeczywistości. Obraz zaś jest moją dogłębną interpretacją. Łącząc myśli, emocje i warsztat malarski, przekładałam na płótno jedynie

wrażenie, a dopiero w interakcji z odbiorcą obraz nabiera prawidłowej funkcji.

Na wystawie pojawia się wiele portretów w stylu hiperrealistycznym. Twarz ludzka wyraża przede wszystkim indywidualność, z której można odczytać przeżycia, osobowość i emocje. Gdy skupiamy się na całej osobie, gestykulacji rąk czy ruchu nóg, często umyka nam najważniejszy aspekt zawarty w przekazie twarzy, w której możemy zobaczyć dopiero przy dużym zbliżeniu prawdziwe emocje, niedostrzegalne „gołym okiem”.

O autorce

Joanna Wałek

Absolwentka Wydziału Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie na kierunku *malarstwo* w pracowni prof. Grażyny Borowik-Pieniek. Obecnie studentka studiów drugiego stopnia na kierunku *Art & Design* na krakowskim UP. Ukończyła drugi stopień Państwowej Szkoły Muzycznej, ze specjalizacją gry na oboju. Swoją przygodę

z malarstwem rozpoczęła w Salvatorskim Studiu Artystycznym, gdzie zaszczepiła swoje zamiłowanie do malarstwa, zgłębiła warsztatowe podstawy do tworzenia, co zachęciło ją do podążania za tym, co bliskie jej sercu. Muzyka towarzysząca artystce przez ponad pół życia również odgrywa znaczącą rolę. Harmonia, gama i rytm łączą muzykę i malarstwo, co świadomie wykorzystuje w swoich pracach. Młoda malarka ambitnie i z zapałem podchodzi do swojej pracy, nie boi się nowych wyzwań. Ukończyła *malarstwo* na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, podczas którego studiowała *Art & Design* na portugalskim Uniwersytecie Escola Superior de Educacao w Co-

imbrze oraz we włoskiej L'Accademia di Belle Arti di Brera w Mediolanie – w ramach stypendium programu Erasmus+. Obecnie rozwija już nie tylko swój warsztat w dziedzinie malarstwa, ale także grafiki komputerowej. Wykonała linię graficzną „Jesień w Łusławicach” dla Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego. W swoim dorobku ma również wystawy indywidualne, podczas których prezentowała namalowane przez siebie portrety hiperrealistyczne. Jest aktywna artystycznie na uczelni, a także na arenie międzynarodowej, gdzie biera udział w licznych wystawach zbiorowych.

Zdjęcia: Tomasz Malaca

ZIMOWY WYJAZD

Marek Żołądek, Klub Studencki „Bakałarz”

Koniec grudnia to dobry czas, aby pomyśleć o krótszym lub dłuższym zimowym wyjeździe. Oczywiście zbliżają się święta i sesja, ale można spojrzeć na ten okres zupełnie inaczej. Pomiędzy świętami Bożego Narodzenia a Sylwestrem oraz po zaliczeniu wszystkich egzaminów na początku nowego roku jest kilka dni, które warto spędzić w podróży. Pomysłów na wyjazd można obecnie szukać nie tylko w materiałach typowo geograficzno-turystycznych. Wiele osób znajduje podróżnicze inspiracje w mediach społecznościowych oraz na spotkaniach i wykładach z podróżnikami. W tym materiale przedstawiam kilka mniej lub bardziej znanych kierunków, idealnych na zimowy wypoczynek. Wszystkie destynacje zostały sprawdzone osobiście, więc może Was zainspirują.

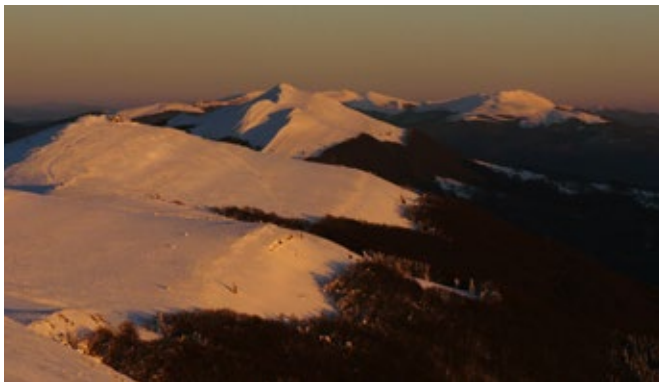
Bieszczady (zachód słońca z Chatki Puchatka)

Pierwsza propozycja zimowego wyjazdu to nasze polskie Bieszczady. Ich lokalizacja na krańcach południowo-wschodnich kraju

powoduje, iż możemy tam dotrzeć samochodem (około 3,5 godziny jazdy z Krakowa) lub komunikacją międzymiastową. Główną atrakcją tego pasma górskiego są piękne widoki, smaczna lokalna kuchnia z wpływami wschodnimi oraz bogata kultura, w której można odnaleźć elementy nie tylko polskie, ale również słowackie i ukraińskie. Miłośnicy sportów zimowych znajdą tutaj kilka wyciągów narciarskich oraz idealne tereny do uprawiania pozatrasowego narciarstwa „tourowego”. Jednym z „topowych” momentów, które warto przeżyć w Bieszczadach, jest obserwacja zachodu słońca ze schroniska Chatka Puchatka na Połoninie Wetlińskiej (1228 m n.p.m.). Przy dobrych warunkach pogodowych można również zaobserwować w kolorach zachodzącego słońca oddalone o około 180 km szczyty Tatr.

Czarnogóra

W okresie zimowym warto również odwiedzić Czarnogórę, państwo położone na Półwyspie Bałkańskim powstałe po rozpadzie Jugosławii. Najwygodniej dotrzeć do Czarnogóry samolotem (około 1,5 godziny lotu), ale można również samochodem lub autobusem. Jednym z największych atutów tego kraju jest jego niewielka powierzchnia. Po dotarciu na miejsce można odpoczywać na wybrzeżu Morza Adriatyckiego (w miasteczkach Kotor, Budva...) lub zsusować na nartach w górach Durmitor... obydwie miejsca są od siebie oddalone o niecałe 200 km. Po drodze można również odwiedzić najgłębszy kanion Europy (kanion rzeki Tara). Bałkany to nie tylko piękne krajo- brazy, to także smaczna lokalna kuchnia.

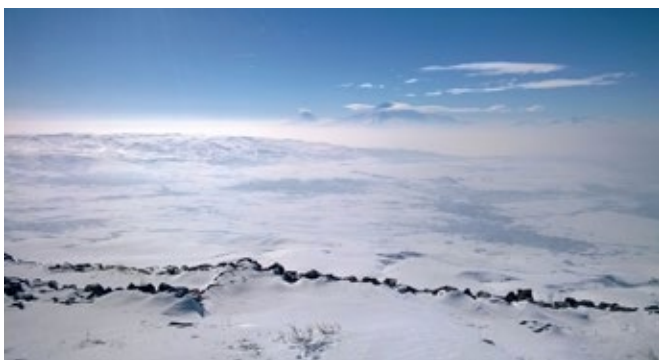
Chatka Puchatka oraz bieszczadzkie połoniny po zachodzie słońca

Zimowy krajobraz gór Durmitor

Armenia

Kolejną propozycją na zimowy wyjazd jest Armenia. Ten postsowiecki kraj położony w południowym Kaukazie jest ciekawą alternatywą dla miłośników narciarstwa i orientalnej kultury. Podróż warto rozpocząć w stolicy kraju, Erywaniu. Można do niego dotrzeć w ciągu około 3 godzin na pokładzie samolotu z Warszawy. Nad miastem góruje potężny masyw góry Ararat, na zboczach której spoczęła biblijna Arka Noego. W okresie zimowym często nad miastem zalega przemroźiona mgła, dzięki czemu będzie to dobry wybór dla osób lubiących zimno, śnieg i mróz. Bardziej aktywni turyści znajdą wokół miasta malownicze wulkany, łatwo dostępne nawet w warunkach zimowych. Natomiast miłośnicy historii i kultury mogą odwiedzić legendarne stare kościoły oraz świątynie, zaliczane do kolebki chrześcijaństwa.

Ararat oraz płaskowyż wulkaniczny w Armenii

Mroźny dzień w Erywaniu

Nowy Jork (USA)

Miasto, które nigdy nie śpi... tak często jest określany Nowy Jork. Tutaj na pewno nikt nie będzie się nudził, nawet najbardziej wybredny turysta znajdzie coś dla siebie. Obecnie podróż do NYC jest łatwiejsza, gdyż Polacy nie potrzebują już wizy amerykańskiej, a sam lot trwa około 9 godzin (loty bezpośrednie z Krakowa będą dostępne od maja 2020 roku). Samo miasto można określić jako „cały świat w jednym miejscu”. Mieszkańcy Nowego Jorku pochodzą z całego świata, podobnie zresztą jak

Times Square w Nowym Jorku

Nowy Jork

towary i potrawy, które tutaj można znaleźć. Oprócz globalnej kultury miasto posiada również wiele naturalnych atrakcji: wybrzeże Oceanu Atlantyckiego, rozległe obszary zielone oraz skały w Central Parku tworzą idealne dopełnienie miejskiego krajobrazu drapaczy chmur. Lecąc do Nowego Jorku, trzeba również pamiętać o wolnym miejscu w bagażu. Lokalne sklepy i centra handlowe słyną z dobrego zaopatrzenia oraz niskich cen.

Republika Południowej Afryki (RPA)

Ostatnia propozycja jest idealna dla osób lubiących słońce i wysokie temperatury. W czasie trwania zimy na naszej półkuli, w RPA panuje lato. W tym okresie ten południowy kraniec Afryki ma wiele do zaoferowania. Podróż z Polski trwa minimum 12 godzin (lot z przesiadką). Niezwykłe krajobrazy od Gór Smoczych przez sawannę i oceaniczne wybrzeża oraz łagodny klimat decydują o popularności tego kierunku w ciągu całego roku. Również świat zwierząt jest bardzo zróżnicowany – od tych typowo afrykańskich, takich jak słonie, nosorożce, krokodyle czy „dzikie koty”, aż po pingwiny oraz rekiny – jest ciekawą mieszanką, którą można zaobserwować w środowisku naturalnym w ciągu zaledwie kilku godzin. RPA to także podróż śladami wielkich odkrywców geograficznych, którzy podczas morskich wypraw opływali Przylądek Igiełny rozdzielający Ocean Atlantycki od Oceanu Indyjskiego.

Fotografie wykonane i udostępnione przez Marka Żołądka

Korek drogowy w RPA

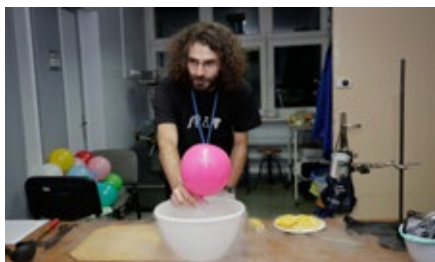

Spotkanie z pingwinem przylądkowym w okolicy Kapsztadu

SZKOŁA MISTRZÓW

Małopolska Noc Naukowców

Alicja Król, Biuro Nauki UP

Tegoroczny program skierowany do dzieci i młodzieży przygotowało dziesięć jednostek UP – Instytuty: Biologii, Geografii, Fizyki, Techniki, Matematyki, Nauk o Informacji, Informatyki, Historii i Archiwistyki, Psychologii oraz Biblioteka Główna. Podczas wydarzenia naszą uczelnię odwiedziło ponad 3,5 tysiąca gości.

Pracownicy UP przygotowali prelekcje, warsztaty, wystawy, demonstracje, pokazy, zabawy edukacyjne, gry terenowe i konkursy. W Instytucie Nauk o Informacji można było np. odkryć tajniki powstawania książki ozdobnej i samodzielnie wykonać jej oprawę, a na jednej z wystaw obejrzeć zdjęcia z najciekawszych bibliotek świata. Naukowcy z Instytutu Historii

Jak w ciekawy sposób popularyzować naukę wśród dzieci i młodzieży? Na to pytanie znają odpowiedź wszystkie instytucje zaangażowane w Małopolską Noc Naukowców. Pod koniec września odbyła się 13. edycja tego wydarzenia, w którym nie mogło zabraknąć Uniwersytetu Pedagogicznego.

i Archiwistyki wprowadzili młodzież do laboratorium humanisty, opowiadając m.in. o źródłach historycznych oraz o tym, jak nakręcić film dokumentalny. Pracownicy Centrum Dokumentacji Zsytek, Wypędzeń i Przesiedleń UP opowiedzieli o swojej pracy na Czarnym Łądzie przy renowacji polskich cmentarzy. Matematycy przybliżyli geometrię i algebrę, a także zaprosili do salonu gier. Instytut Fizyki zaoferował m.in. wykład o krańcach znanego Wszechświata, warsztaty astronomiczne dla dzieci, pokazy z ciekłym azotem czy laboratorium optyki kryształów. Pokazy i krótkie wprowadzenie na temat działania robotów oraz druku 3D zaproponował Instytut Techniki. Biolodzy opowiedzieli o historii zapisanej w drewnie i elementach biochemii w życiu codziennym. Zaprosili też młodzież do samodzielnego wykonania kosmetyków bazujących na naturalnych składnikach. W Instytucie Informatyki można było wziąć udział w warsztatach z lutowania lub posłuchać o tajemnicach fal radiowych. Psychologowie przygotowali wprowadzenie do podejścia *mindfulness* (inaczej: uważności, uważnej obecności lub pełnej uważności) i wynikającego z niego Treningu Redukcji Stresu opartego na Uważności (ang. *Mindfulness Based Stress Reduction*). Pracownicy Biblioteki Głównej zaprosili do gry terenowej. W Instytucie Geografii na przykładzie Sri Lanki

wyjaśniono, czym jest *slow tourism*. Zorganizowano także warsztaty dotyczące mikroskamieniałości. To tylko przykłady z obszernego programu Małopolskiej Nocy Naukowców 2019 na Uniwersytecie Pedagogicznym, w którym każdy mógł znaleźć ciekawą propozycję dla siebie.

Koordinatorem wydarzenia był Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Projekt był finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” w ramach działania „Maria Skłodowska-Curie”.

Zdjęcia: Grzegorz Wajda/wajdafoto

UP w 2019 roku

